Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 27 (5888).
8 ФЕВРАЛЬ СЕШАНБА
1977 ЙИЛ.
Баҳоси 2 тийин.

МАЖБУРИЯТЛАРНИ БАЖАРИШ —ШАРАФЛИ БУРЧИМИЗ

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ-ХЎЖАЛИК АКТИВИ ЙИҒИЛИШИДАН

Кеча пойтахт области партия-хўжалик активи йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилиш қатнашчилари область ижроия комитети раиси **И. Юсуповнинг** ўтган йилнинг якунлари ва КПСС Марказий Комитети Мактуби, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг ўзаро социалистик мусобақани ўтказиш, КПСС Марказий Комитетининг Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги тўғрисидаги қарорлари асосида область меҳнаткашларининг вазифалари ҳақидаги докладини эшитдилар ва муҳокама қилдилар.

Ўтган йили область меҳнаткашлари КПСС XXV съезди қарорларини ҳаётга татбиқ қила бориб, катта ғалабани қўлга киритдилар. Саноат, қурилиш соҳасидаги ютуқлар мустаҳкамланди, қишлоқ хўжалиги азаматлари ҳам фидокорона меҳнат қилдилар. Давлатга 440 минг тоннадан ортиқ пахта сотилди. Ҳар гектаридан олинган ҳосил 32,4 центнерни ташкил этди. Эллик центнерчилар ҳаракати авж олдирилганлиги айниқса, қувончли ҳолдир. Янгийўл районидаги «Коммунизм», Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги», Қуйи Чирчиқ районидаги «Победа» колхозларида ҳар гектаридан олинган ҳосил 45 центнердан ошиб кетди. Кўпгина хўжаликлар 40 центнерлик маррани эгалладилар.

Ўтган йил ҳосил йиғим-теримини механизациялаштиришни янада такомиллаштириш йили бўлди. Область тарихида биринчи марта 340 минг тонна пахта ёки умумий ҳосилнинг 77 проценти машиналарда териб олинди. Қуйи Чирчиқ районининг механизаторлари теримни машиналаштиришда карвонбошилик қилдилар. Жуда кўп механик-ҳайдовчилар мавсумда 150—200 тоннадан ошириб «оқ олтин» териб бердилар. Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозидан Сервер Усеинов, Қуйи Чирчиқ районидаги «Ленинград» колхозидан Саттор Худойберганов, Чиноз районидаги Киров номли колхоздан Валижон Маматов, Бўка районидаги Тимирязев номли колхоздан Йўлат Асроров сингари механизаторлар, айниқса юқори кўрсаткичларга эришдилар.

Область лубкорлари, ғаллакорлари зафари ҳам салмоқли бўлди. Картошкачилик, сабзавотчилик, боғдорчилик йил сайин юксалиб бораётир. Бунда Калинин ва Тошкент районлари қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг ҳиссаси катта бўлмоқда.

Чорвадорлар ҳам зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини шараф билан адо этдилар. Маҳсулдорлик ортди. Ҳар бир сигирдан область бўйича 3 минг килограммдан сут соғиб олинди. Анастасия Чудная, Минаввар Исоқова сингари ташаббускор сут соғувчиларнинг сафи кенгайиб бормоқда. Ўтган йили давлатга 1900 тоннадан ортиқ пилла сотилди. Бу пландагидан 400 тонна, 1975 йилдагидан эса 349 тонна кўпдир.

Докладчи ва муҳокамада сўзга чиққан нотиқлар ўтган йил якунларини таҳлил этар эканлар, асосий диққат-эътиборни фойдаланилмаётган резервлар ва имкониятларга қаратдилар.

Айниқса, Пискент районида пахтачиликни ривожлантириш юзасидан катта ишларни олиб бориш керак. Бу ерда ўтган йили 9 хўжаликдан атиги саккизтасидагина пахта сотиш плани бажарилди. Районда пахта етиштириш 1974 йилга нисбатан 3,1 минг тонна камайиб кетди.

Бекобод районидаги «Коммунизм» колхози, 1-«Далварзин» совхози, Бўка районидаги «Ленинизм», Фрунзе номли колхозлар, Ўрта Чирчиқ районидаги Карл Маркс номли колхозлар, Тошкент қишлоқ хўжалигини ирригациялаш ва мелиорациялаш инженерлари институти ўқув хўжалиги ҳамда Янгийўл районидаги Жданов номли колхозларда ҳам пахта сотиш планлари бажарилмади. Ана шулар ҳисобига давлатга 6,8 минг тонна кам пахта берилди.

Айрим хўжаликларда план бажарилгани билан ҳосилдорлик кўтарилмаяпти. Ўтган йили 30 колхоз ва совхозда эса 25 центнерни ташкил этди.

Бу йил қишлоқ хўжалиги ходимлари, пахтакорлар олдида янги вазифалар турипти.

Юқори Чирчиқ район партия комитетининг биринчи секретари **М. Қодиров** муҳокамада деҳқонлар, чорвадорлар ва бошқа касб эгалари олдида турган вазифалар нималардан иборат эканлиги, бу вазифаларни муваффақиятли бажариш, социалистик мусобақада яхши натижаларга эришиш учун нималарга эътибор бериш зарурлиги тўғрисида гапирди.

Бу йил район бўйича кам деганда 33 минг тонна пахта етиштирилади. Ҳар гектаридан олинадиган ҳосилдорликни 42 центнерга етказиш мўлжалланмоқда. Чорвачилик маҳсулдорлиги ҳам ортади. Кўклам экиш кампаниясига тайёргарлик ҳар тарафлама қизитиб юборилди.

— Колхозимиз меҳнаткашлари,— деди Оққўрғон районидаги Вотинцев номли колхоз моҳир механизатори **Т. Раҳимбердиев,**— КПСС Марказий Комитетининг Мактубида белгиланган вазифаларни пухта ўрганиб чиқдилар ва янги тадбирларни белгиладилар. Бу йил бизнинг бригадада 105 гектар ерда пахта етиштирилади. Ҳар гектаридан кам деганда 42 центнердан ҳосил етиштирилади. Ялпи ҳосилнинг 95 процентини машинада териб оламиз. Ўтган йили мен икки қаторли терим машинасида 332 тонна пахта терган эдим. Бу йил кам деганда 350 тонна «оқ олтин» теришни мўлжал қилиб қўйдим.

Чиноз наслчилик совхоз-техникумининг директори **Н. И. Гусаков** хўжаликнинг рентабеллиги ортиб бораётганлиги, бунга чорва моллари зотини тинмай яхшилаш, ем-хашак экинлари ҳосилдорлигини ошириш, молбоқарлар, сут соғувчилар ўртасида ўзаро мусобақани авж олдириш туфайли эришилаётганлигини мисоллар билан айтиб берди.

Қишлов муваффақиятли ўтмоқда. Ҳар бош соғин сигирдан ўртача 12—13 килограммдан сут соғиб олинаётир. Январь ойида ҳар бош соғин сигирдан 350 килограммдан сут соғиб топширилди. Сут соғувчиларимиз ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, 1976 йилда ҳар бош соғин сигирдан олинадиган сутни 4700 килограммга етказишга аҳд қилдилар.

Калинин районининг мард-у-майдон меҳнаткашлари ўтган йили давлатга 85 минг тонна сабзавот топшириб, мажбуриятни ортиғи билан бажардилар. Қувончлиси шундаки, сабзавот сотиш барча турлари бўйича бажарилди. Актив йиғилишида сўзга чиққан район партия комитетининг секретари **Р. Қамбаров** фан , ва илғор тажриба ютуқларини ишлаб чиқаришга дадиллик билан жорий этиш масаласига эътиборни қаратди: такрорий экин экиш катта самара бермоқда. Полиэтилен пленкалар остида эртаки ҳосил етиштираётган «Москва», Оржоникидзе номли колхозлар, «Хасково» ва «Қорасув» совхозлари катта даромад олмоқдалар. Нотиқ сабзавотчиликни янада ривожлантириш учун айрим муаммоларни зудлик билан ҳал қилиш зарурлигини қайд қилди. «Беларусь» тракторларини кўпроқ етказиб бериш керак. Хўжаликларни кераклик миқдорда пленкалар билан таъминлаш чоралари кўрилиши лозим. Эртаги карам, кечки бодрингдан мўл ҳосил олаётган, сабзавот планларини турлари билан бажараётган деҳқонларни моддий ва маънавий рағбатлантириш чораларини амалга ошириш лозим.

Янгийўл районидаги Назарали Ниёзов номли колхоз раиси **Ф. Мадалиев,** Бўстонлиқ районидаги Жданов номли колхоз раиси **А. Абдухолиқов** ўртоқлар ҳам юксак социалистик мажбуриятни бажариш учун ўз хўжаликларида олиб борилаётган ишлар ҳақида сўзлаб бердилар.

«Ташсельмаш» заводининг токари **С. Степаненко** ишчи деҳқон ҳамкорлиги ҳақида гапирди.

Кейинги йилларда область хўжаликларида бешминг килограммчи сут соғувчилар сафи кўпайиб бормоқда. Тошкент районидаги Навоий номли колхоздан **Вазира Мирбобоева** шулар жумласидандир. У ўз сўзида 1977 йилда кам деганда 5074 килограммдан сут соғиб олишга аҳд қилганлигини маълум қилди. Фермада мураббийчилик ҳаракати авж олиб бормоқда. Сут соғувчилар, молбоқарларнинг маданий-маиший турмуши яхшиланмоқда. Бунинг оқибатида меҳнат унумдорлиги ҳам ортаётир.

Оржоникидзе районидаги «Коммунист» колхозидан **Тамара Шоғиёсова** областимизнинг моҳир маккажўхорикорларидан. Ўтган йили унинг бригадасида дон учун экилган маккажўхорининг ҳар гектаридан 90 центнердан ҳосил олинди. 500 центнердан силос-кўкпояси тайёрланди. Бу йилги марра 100 центнер «қаҳрабо» дон етиштириш. Бунинг учун ҳозирдан тайёргарлик бошлаб юборилди.

Актив йиғилиши қатнашчилари 1977 йил учун мажбурият қабул қилдилар.

Йиғилиш қатнашчилари амалга оширилиши лозим бўлган оммавий-ташкилий, тадбирий ишларга алоҳида эътибор бердилар. Ҳадемай кўклам ҳам кириб келади. Техникани экишга ҳар тарафлама тайёр қилиб қўйиш керак. Бунда ремонт сифатига алоҳида эътибор бериш зарур. Афсуски, айрим районлар, хўжаликларда тайёр, деб маълумотга киритилган трактор ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари чала-кам-чатти ремонт қилинганлиги маълум бўлиб қолди. Бу ўз-ўзини алдаш эмасми?

Сара уруғ—ҳосил бўлуғ, дейдилар. Картошка, шоли, беда уруғлигини етарли миқдорда жамғариб қўйилишига эришиш зарур. Бироқ, айрим районларда бу соҳада жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда. Қани, баҳор келсинчи, буёғи бир гап бўлар, қабилида иш юритмоқдалар. Бунга йўл қўйиб бўлмайди.

Ҳар бир колхоз ва совхоз ўзи учун зарур миқдорда сифатли уруғлик запасига эга бўлсин. Уруғлик чигитни тайёрлаш масаласига ҳам жиддий муносабатда бўлиш лозим. Ариқ-зовурларни сув равон оқадиган қилиб тозалаб қўяйлик.

Қолоқ хўжаликлар, бригадалар, звеноларни оталиққа олиш, уларни илғорлар даражасига кўтариш ҳосилдорликни оширишнинг муҳим резерви эканлигини унутмаслик керак. Чорва қишловини муваффақиятли якунлаш, сут, гўшт топшириш планларини бажариш учун ҳамма чораларни кўрайлик. Зиммага олинган юксак мажбуриятларни муваффақиятли адо этиш — ҳар бир қишлоқ аҳлининг шарафли ва муқаддас бурчидир.

Партия хўжалик активи йиғилишида область партия комитетининг биринчи секретари **М. Мусахонов** сўзлади.

СУРАТДА: область партия-хўжалик активи йиғилиши қатнашчиларидан бир группаси (чапдан ўнгга) Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхози участка бошлиғи Деҳқонбой Бекматов, Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхози бригада бошлиқлари Саид Иброҳимов, Эргаш Бозорбоев, Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхози бригада бошлиғи Раҳим Жалолов ўртоқлар.

А. Абалян фотоси.

РЕСПУБЛИКА САНОАТИ РАПОРТ БЕРАДИ

Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг хабар беришича, республика саноати маҳсулот реализация қилиш юзасидан 1977 йил январь ойи планини 101,8 процент қилиб бажарган. Саноат ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 4,4 процент, меҳнат унумдорлиги 2,6 процент кўтарилган.

Республиканинг ҳамма областлари ва Тошкент шаҳри маҳсулот реализация қилиш юзасидан 1977 йил январь ойи планини бажарган.

Шу билан бирга айрим корхоналар планларини уддалай олмаганлар. Булар орасида «Андижанирмаш», «Коммунар» заводлари, Китобдаги тоштарашлаш комбинати, «Узбекстройматериал» бирлашмаси, Бухоро, Фарғона тўқимачилик комбинатлари, Бухоро тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси, Хонкент ва Қамаши пахта заводлари, Когон ёғ-экстракция заводи, Беруний ёғ заводи, Денов ва Урганч аграр-саноат бирлашмаси, Москва район вино заводи, Урганч сут заводи, Фарғона область маҳаллий саноат бошқармаси, Тахиатош нон комбинати ва бошқа корхоналар бор.

Партия, совет, касаба союз ва хўжалик ташкилотлари 1977 йилги план ва социалистик мажбуриятлар сўзсиз бажарилишини таъминлайдиган чораларни кўришлари зарур.

Халқ хўжалигининг ҳамма бўғинларида ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ҳамма чоралар билан ошириш вазифаларини ҳал этмоқ учун фан-техника тараққиётини жадаллаштиришдаги мавжуд ҳамма резерв ва имкониятларни ишга солиш, асосий фондлар, илғор тажрибалардан янада тўлароқ фойдаланиш, меҳнат унумдорлигини ошириш, халқ истеъмоли моллари чиқаришни кўпайтириш, хилини яхшилаш, маҳсулот сифатини яхшилаш лозим.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети V пленумининг қарорларига мувофиқ, бутун ташкилотчилик иши 1977 йилги социалистик мажбуриятларни барвақт бажаришга ва Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигини муносиб кутиб олишга қаратилмоғи керак.

БУХОРО ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

БУХОРО, 7 февраль. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда Бухоро область партия комитетининг пленуми бўлди. Унда ташкилий масала кўриб чиқилди.

Қ. Муртазоев бошқа ишга ўтганлиги сабабли пленум уни область партия комитетининг биринчи секретари вазифасидан озод қилди. Пленум Абдувоҳид Каримовни Бухоро область партия комитетининг биринчи секретари қилиб сайлади.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов қатнашиб, нутқ сўзлади.

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

ТЕРМИЗ, 7 февраль. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда Сурхондарё область партия комитетининг пленуми бўлди. Унда ташкилий масала кўриб чиқилди.

Абдувоҳид Каримов бошқа ишга ўтганлиги сабабли пленум уни область партия комитетининг биринчи секретари вазифасидан озод қилди. Пленум Абдухолиқ Каримовни Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари қилиб сайлади.

Пленум ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари Л. И. Греков қатнашиб, нутқ сўзлади.

КЎКЛАМ ЯҚИН

БЎЛИМИМИЗДА 540 гектар пахта майдони бор. Ўтган йили ана шу ернинг ҳар гектаридан халқ хўжалик планига мувофиқ 31,4 центнердан ҳосил олишимиз керак эди. Бўлимимиз ишчилари юз берган табиий қийинчиликларни мардона меҳнатлари билан енгдилар ва ҳар гектар ердан 34,4 центнердан хирмон кўтарилди. Айрим бригадалар бизнинг ер шароитимизда рекорд ҳосил олишга эришдилар. Масалан, Обид Отаев бошлиқ бригадада ҳосилдорлик 40 центнерга кўтарилди. Муртавий Шонмонов, Баҳодир Нодирхонов ўртоқлар етакчилик қилаётган коллективлар анча яхши натижаларга эришдилар.

Шундай қилиб, 1976 йилда 1975 йилга нисбатан ҳосилдорлик салкам бир центнер ошди. Етиштирилган пахтанинг 70 проценти машиналар билан териб олинди. Айниқса, Собир Иномов, Икром Муллажонов, Отавой Бобоев сингари механизаторларимиз астойдил меҳнат қилиб, оғиримизни енгил, узоғимизни яқин қилдилар. Ҳар бир машинада ўрта ҳисобда 120 тоннадан пахта терилди. Шу туфайли пахта тайёрлаш плани 1975 йилга нисбатан ўн кун олдин бажарилди.

Маълумки, ўнинчи беш йиллик самарадорлик ва сифат бешйиллигидир. Бу соҳадаги ишларимиз ҳам анча дуруст. Ўтган йили 90 процент пахта биринчи сортга топширилди.

Даромад ҳам чакки бўлмади: 892 минг сўмга етди. Шундан 70 минг сўм пул ишчиларнинг меҳнат ҳақи учун тўланади. Уларнинг ёз бўйи ишлаган ҳар бир сўмларига қўшимча яна 62 тийиндан тўланади.

Бироқ фойдаланилмаган имкониятлар, резервлар йўқ эмас. Акс ҳолда мажбуриятни бажарган бўлардик. Мажбуриятга эса 0,6 центнер пахта етмади.

Баъзан сўраб қолишади. Нега совхознинг бошқа бўлимларида, қўшни хўжаликларда план бажарилмади-ю, сизларда бажарилди?!

Тажрибамиздан озгина сўзлаб берай: энг аввало агротехника қоидаларига қаттиқ риоя қилган ҳолда иш олиб бордик, ғўза яганасини кечиктирмадик. Экин нормал ривожланди.

Маълумки, бултур хашорат кўп бўлди. Кўсак қурти, шира ва бошқа касалликлар пайдо бўлди. Ҳар қандай тадбир ўз вақтида ўтказилса фойда беришини ҳисобга олиб ҳашоратга қарши дори сепиш учун самолёт келишини кутиб турмадик. Қўлимиздаги учта ОВХни ишга солдик. Бу яхши натижа берди. Экинни сувдан толиқтирмадик. Барча майдондаги ғўза асосан машина билан чеканка қилинди.

КПСС Марказий Комитетининг яқинда матбуотда эълон қилинган Мактуби бўлимимиз ишчиларини янада руҳлантириб юборди. Улар айни кунларда 1977 йил мўл ҳосили учун тайёрлик ишларини қизитиб юбордилар. Техника ремонти, маҳаллий ўғит жамғариш, ирригация тармоқларини тартибга солиш кундан-кунга кучайтирилмоқда. 6 та ҳайдов, 12 та чопиқ тракторлари, 5 та чизел, 8 та сеялка ва молалар тўла ремонт қилиб қўйилди. Иккита бульдозер билан карта ўртасидаги марзалар текисланиб янги ариқлар олиняпти. Тўла гектарлар ҳосил қилиняпти. Ҳозиргача далага 1500 тонна маҳаллий ўғит чиқариб қўйилди. Хуллас коллективимиз ўтган йилги ютуқларни мустаҳкамлаш, янги марраларни эгаллаш учун ҳормай-толмай меҳнат қилаётир.

Х. ЙЎЛДОШЕВ,
Пискент районидаги 1-«Пискент» совхозининг 2-бўлим бошлиғи.

Тошкент чинни заводи коллективи маҳсулот ишлаб чиқаришни йилдан-йилга кўпайтирмоқда. Корхонада янги ишлаб чиқариш қувватлари тез суръатлар билан ўзлаштириляпти. Шунинг учун ҳам давлат планлари муттасил ортиғи билан бажарилмоқда. Суратда: завод комплектлаш бўлими бошлиғи О. Мирбобоев ва хизматчилардан Р. Умаров, Ф. Аҳмедовлар тайёр маҳсулот сифатини кўздан кечиришяпти.

Г. Саматова фотоси.

ПРОПАГАНДИСТЛАР СЕМИНАРИ

Тошкент область партия комитети Сиёсий маориф уйида назарий семинар раҳбарларининг «КПСС XXV съезди қарорлари асосида назария ва партия сиёсатининг актуал масалалари» курси бўйича семинар бўлиб ўтди.

Семинарда область партия комитетининг секретари А. М. Хўжаев «КПСС Марказий Комитетининг «Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги тўғрисида»ги қарори асосида область идеология ходимларининг вазифалари» ҳақида доклад қилди.

Пропагандистлар КПСС-нинг иқтисодий, аграр ва социал сиёсати, халқаро муносабатлар ва совет ташқи сиёсати, пропаганда ишининг илмий ва амалий асосларига доир лекциялар тингладилар. Лекцияларни Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва область партия комитетининг масъул ходимлари, шаҳар олий ўқув юртларининг кўзга кўринган олимлари ўқидилар.

Семинар машғулотининг якунловчи куни социал-таъминот министри В. С. Содиқова, маиший хизмат кўрсатиш министри А. И. Бродова, савдо министри Ғ. Ғ. Юсупов ва Ўзбекистон ССР гўшт-сут саноати министрининг биринчи ўринбосари М. А. Абдуллаев КПСС XXV съезди қарорлари асосида ўнинчи беш йилликда республикамизда амалга оширилаётган ишлар ҳақида гапириб бердилар. Тошкент шаҳар метроси қурилишининг бош инженери Н. А. Морозов метро қурилишининг истиқболи ҳақида ҳикоя қилди.

БЕКОБОД РАЙОНИДА

ПАРТИЯ ХЎЖАЛИК АКТИВИ ЙИҒИЛИШИ

Район партия-хўжалик активи йиғилиши бўлиб ўтди. Бунда район партия комитетининг иккинчи секретари Л. Т. Панченко «КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш, ўнинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисидаги қарори асосида район меҳнаткашларининг вазифалари» деган темада доклад қилди. Йиғилишда сўзга чиққан «Победа» колхозининг бригада бошлиғи, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Ф. Қўзиева, «Партия XXV съезди» совхозининг сут соғувчиси К. Ражабова, 1-«Далварзин» совхозининг бригада бошлиғи Т. Мирзаевлар Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги шарафига оширилган социалистик мажбуриятлар олиб ишлаётганликлари ҳақида гапирдилар.

Йиғилишда район меҳнаткашларининг 1977 йил учун социалистик мажбуриятлари қабул қилинди ва Пискент районы меҳнаткашлари билан мусобақа шартлари имзоланди.

ИШЧИ-ДЕҲҚОН МУХБИРЛАРИ УНИВЕРСИТЕТИ

Яқинда «Коммунист» газетаси ҳузурида ташкил этилган ишчи-деҳқон мухбирлари халқ университетининг навбатдаги машғулоти бўлиб ўтди.

Тингловчилар район партия комитетининг секретари Т. Шириновнинг «КПСС XXV съезди қарорлари асосида идеология ходимлари вазифалари», газета редактори Ф. Холиқуловнинг «Матбуотнинг ленинча принциплари» мавзуидаги лекцияларини тингладилар.

КОЛХОЗЛАРДА ҲИСОБОТ

Район колхозларида бўлиб ўтган ҳисобот йиғилишларида қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида қўлга киритган улкан ютуқларига якун ясалди ҳамда юбилей йилида зиммаларига олган юксак социалистик мажбуриятларини бажариш чора-тадбирлари белгиланди. Ленин номли, Навоий номли, Дзержинский номли хўжаликлар ҳар соҳада беш йилликнинг биринчи йилини катта ютуқлар билан якунлашди. Бу хўжаликларда пахтачилик билан бирга чорвачилик, пиллачилик ва бошқа соҳаларда ҳам катта ютуқлар қўлга киритилди.

Район қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари эл қатори Улуғ Октябрь байрамининг 60 йиллик юбилейини муносиб совғалар билан кутиб олиш ниятида баҳор тараддудини тобора кучайтиришмоқда.

Х. ФУРҚАТОВ.

АГРОНОМ МУЛОҲАЗАЛАРИ

ЙИЛ ЯКУНИ ТАҲЛИЛИ

ЛЕНИН номли колхоз кўп тармоқли хўжалик. Етакчи тармоқларидан бири бўлган чорвачилик рентабелли соҳага айлантирилганлиги туфайли ҳар йили 50 минг сўмга етказиб даромад келтиряпти.

Бундан ташқари колхозда йилига минг тонна маккажўхори дони, 300 тонна сабзавот ва 375 тонна полиз маҳсулотлари, 300 тонна мева ва 25 тонна пилла етиштирилади. Бу соҳада ҳам ҳар йили план ва социалистик мажбуриятлар муваффақиятли бажарилади.

Пахтачилик хўжаликнинг етакчи тармоғи. Ҳосилдорлик жиҳатдан районда биринчилардан ҳисобланади.

Илғорликнинг сири нимада! Хўжаликда ким билан суҳбатлашманг, бу саволга жавоб беришда бош агроном Оқбўта Деҳқоновни, албатта, тилга олади. Бу бежиз эмас. У олий маълумотли мутахассис, катта тажрибага эга. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган пахтакор деган шарафли номни ҳам кўп йиллик хизмати давомида ҳалоллаб олган.

Колхознинг ер шароити анча мураккаб. Сизот сувлари юза бўлган ерда пахтадан ҳар йили бир текис ҳосил олиш осон эмас. Аммо, тажрибали агроном бундай шароитда ғўзага ишлов бериш ҳаддини олган. Лекин...

Бизни Оқбўта ака Деҳқонов билан учрашишга, у билан бафуржа суҳбатлашишга даъват этган нарса ҳам ана шу «лекин» бўлди. Гап шундаки, ўтган хўжалик йилида колхозда ҳосилдорлик 31,5 центнерга тушиб кетди. 40 центнерлик маррани эгаллаш юзасидан олинган социалистик мажбурият бажарилмай қолди. Нега шундай бўлди! Агроном билан бўлган суҳбатимиз шундан бошланди.

— Кўп вақтдан бери хўжалик йилини ҳар томонлама салмоқли ютуқлар билан якунлаб келиб, самарадорлик ва сифат беш йиллигига қадам қўйилган йили ваъдани бажаролмай, ҳосилдорликда пастлаб кетишимиз ҳақиқатан ҳам яхши бўлмади. Бунда ўзимизнинг айбимиз бўлиши билан бирга айрим объектив сабаблар ҳам йўқ эмас.

Ҳар йилгидек 2030 гектар ерга қулай фурсатларда чигит экиб, ёз бўйи агротехника қоидаларига тўла амал қилган ҳолда парваришладик. Ғўзаларимиз барқ уриб ривожланиб, ҳосил чўғини чамалаб кўриш мумкин бўлиб қолган кезларда мўлжалдаги маррани эгаллашимизга шубҳа қилмай, ҳурсанд бўлган эдик. Бироқ, худди ана шу пайтда биз агротехникада айрим камчиликларга йўл қўйдик.

Биринчидан, июль ойининг охирларида бир ҳафта давомида ҳарорат 40 дан пастга тушмай, қишлоқ хўжалик зараркунандаларининг тез ривожланиши ва кўпайиб кетишига сабабчи бўлди. Биз эса кўп йиллардан бери ўргимчаккана ва кўсак қурти каби зараркунандалар хавфидан холи эдик. Шунинг учун кун исий бошлаган дастлабки кунларда бу ҳашаротларнинг кўпайиб кетишига дарҳол эътибор бермадик. Бизнинг асосий хатоимиз шу бўлди. Ҳашарот тез кўпайиб, тупдан-тупга, картадан-картага кенг ёйила бошлади. Олдини олишга эса кечикиброқ киришдик.

Лекин Адолат Рўзиматова, Турсуной Рўзиева сингари тажрибали пахтакорлар бошқараётган бригада далаларида зараркунандаларга қарши кураш кескин ва ишнинг кўзини билган ҳолда олиб борилди. Айниқса, А. Рўзиматова бригадаси далаларида ғўзаларга сўнгги марта сув таралаётган пайт эди. Бунинг устига самолётлар ёрдамида ҳаводан заҳарли химикатлар пуркалди, натижада ҳашоратлар кўпайиб кетмасидан қириб ташланди. Шунинг учун ҳам бу бригадаларда ҳосилдорлик 40-42 центнерга етказилди.

Иккинчидан, бизнинг ер шароитимиз ўзига хос бўлиб, анча мураккабликлари бор. Масалан, сизот сувлари ер юзасига жуда яқин. Бошқа хўжаликларда ғўзалар уч-тўрт, ҳатто олти мартагача сув ичса, бизда 2—3 мартадан ортиқ сув бериш мумкин эмас. Акс ҳолда ғўзаларимиз ортиқча ғовлаб, кам кўсак тугади, ҳосилдорлик пасайиб кетади.

Аввалги йиллари эгат оралиғини 90 сантиметр қилиб қўшқаторлаб чигит экишни синаб кўрган эдик. Ҳосилдорликда деярли ўзгариш бўлмади. Сабаби — ер ости суви юза бўлганлиги сабабли зич жойлашган ғўзалар мўлжалдагидан ортиқча ғовлаб кетди. Бунинг устига ишлов беришда кўп меҳнат сарфланиб, пахтанинг таннархи ҳам қимматлашиб кетди. Натижада бу схемадан воз кечдик. Айтмоқчиманки, кунлар айни исиган пайтда ғўзага сув бериб, ҳашоротларнинг кўпайиб кетишининг олдини олиш янада хатарли эди. Чунки ғўзаларимизнинг ғовлаб кетиш хавфи бор эди.

— Демак, пахтакор ҳар дақиқа, ҳар доим сергак туриши, об-ҳаводан хабардор бўлиши, шароитга қараб иш олиб бориши керак, демоқчисиз-да.

— Албатта. Пешона тери билан етиштирган ҳосилимизнинг бир қисмини зараркунандаларга едириб қўйганлигимиз биз учун катта сабоқ бўлди. Кейинги жон куйдириб уринишларимиз бой берилган имкониятлар ўрнини тўлдиролмади. Ҳосилнинг қолган қисмини зўр уюшқоқлик билан қисқа муддатда нобуд қилмай, йиғиштириб олдик. Ҳосилнинг асосий қисмини машиналар ёрдамида териб, далаларда бир грамм ҳам пахтанинг қолиб кетишига йўл қўймадик. Шундай бўлса-да, 31,5 центнердан оширолмадик.

— Колхозни райондаги энг йирик, шу билан бирга иқтисодий бақувват хўжаликлардан дейишади. Ўтган мавсумда эса пахтачиликда мўлжалдагидан анча кам ҳосил олинди. Бунинг умумий даромадга таъсири бўлмадими?

— Таъсири бўлмай иложи йўқ. Шунда ҳам пахтанинг ўзидан 1 миллион сўмга яқин соф даромад олдик. Кўриниб турибдики, пахтакорларимиз ва механизаторларимизнинг, умуман пахтачилик соҳасида меҳнат қилаётган колхозчиларимизнинг йиллик даромадлари ҳар ҳолда чакки бўлмайди.

— Дарвоқе, даромад қилиш осон эмас. Шунинг учун уни сарфлашда ҳам оқиллик зарур. «Даромадга яраша буромад» деб деҳқонлар бежиз айтишмайди...

— Тўғри фикр. Хўжалигимиз ғазнасига тушаётган ҳар бир сўм даромадда колхозчиларимизнинг пешона тери бор. Шунинг учун ҳам бу маблағларнинг ҳар бир тийини аниқ ҳисоб-китобда бўлиб, фақат шу колхозчиларимизнинг манфаатлари йўлига сарфланаётир.

Уч-тўрт йилдан бери колхоз қишлоқларида кенг кўламда қурилиш ишлари олиб борилмоқда. Иккита участкамизда ҳар бири 90 ўринли болалар боғчалари қуриб ишга туширилди. 320 ўқувчига мўлжалланган замонавий типдаги икки қаватли мактаб биноси янги ўқув йили бошланиши арафасида фойдаланишга топширилади.

Колхоз даромадидан 325 минг сўм ажратиб, муҳташам маданият саройи қурилишини бошлаб юборган эдик. Бинокорларимиз бу объектни ҳам шу йил тўла қўлдан чиқаришни ваъда қилишяпти. Бундан ташқари 50 та автомашина сиғадиган алоҳида гараж ҳам қураяпмиз.

Уч-тўрт йилдан бери ана шундай катта қурилишлар олиб борилаётганлиги сабабли колхозчилар учун типовой турар-жойлар қуриш вақтинча тўхтатиб қўйилган эди. Яқинда эса колхозимиз қишлоқларини қайта қуриш бош планини олдик. Яқин вақт ичида уй-жой қурилишини оммавий бошлаб юборамиз. Бош планда хонадонларни табиий газ билан таъминлаш ҳам кўзда тутилган.

— Одатдагидек, суҳбатимизни янги хўжалик йили режалари билан якунласак.

— Биз ўтган йилги нуқсонлардан тўғри хулоса чиқариб олдик. КПСС Марказий Комитетининг илҳомбахш Мактуби ҳамда партиямиз Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисидаги қарорини кенг муҳокама қилган колхозимиз меҳнаткашлари янги хўжалик йилида янада улкан марраларни кўзламоқдалар. Ўтган хўжалик йилида эгаллай олмаган 40 центнерлик маррадан бу йил ўзиб кетишга астойдил бел боғлаганмиз.

Хўжалигимизда кузги-қишки ишлар ана шу юксак социалистик мажбуриятнинг сўзсиз бажарилишига қаратилган. Жумладан, ҳосилдан бўшаган ерларни шудгорлаш билан бир вақтда айрим нотекис карталарнинг мелиоратив ҳолатини яхшиладик. 3 та бульдозер тинимсиз ишлаб турди. Айрим карталаримизда сувни тўрт-беш тарафга қараб тарашга тўғри келарди. Бу йил эса бундай карталар деярли қолмади.

Бу йил қишлоқ хўжалик техникаларини тез ва сифатли ремонт қилишга ҳам жиддий эътибор бердик. Сеялкалар ва чопиқ тракторлари мавсумга шайлаб қўйилди. «Зангори кема»лар ҳам муддатидан илгари сифатли ремонтдан чиқарилган. Уларни бошқарувчи экипажлар ҳам олдиндан белгилаб қўйилди. Механик-ҳайдовчиларимиз, тракторчиларимиз ва барча механизаторларимизнинг малакаси оширилди.

Ғўза парвариши даврида ҳар бир картага картограммага асосан қандай ва қанча миқдорда ўғит берилиши белгилаб олинди. Барча минерал ўғитлар ёпиқ жойларда сифатли сақланмоқда. Маҳаллий ўғитлар ҳам карта бошларига керакли миқдорда ташиб чиқарилган.

1977 йил — юбилей йили. Колхозчиларимиз бу қутлуғ санани муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш шарафли бурчимиз демоқдалар. Биз кўзлаган юксак маррани сўзсиз эгаллаб, КПСС Марказий Комитетининг «Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги тўғрисида»ги қарорига амалий жавоб берамиз.

А. ЙЎЛДОШЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.
Бекобод райони.

Тошкентдаги парфюмерия-косметика фабрикаси коллективи 100 хилга яқин маҳсулотлар ишлаб чиқармоқда. Турли духилар, атирлар, мойупалар, шампунь, тиш пасталари ва бошқа маҳсулотлар шулар жумласидандир. Суратларда: духиларни шишаларга қуйиш линияси бригадири Мукаррама Бурхонова ҳар куни нормани 125 процентга етказиб бажармоқда (чапда), Раъно Икромова раҳбарлик қилаётган бригада корхонанинг пешқадам коллективларидан ҳисобланади (ўнгда). Бу бригада аъзолари топшириқни 115—120 процент қилиб бажаришяпти.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотолари.

ИЛҒОРЛАР СЛЁТИ

Куни кеча Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент тўқимачилик комбинатининг маданият саройида илғорлар слёти бўлиб ўтди.

Тўқувчиларни комбинат директори ўртоқ О. Бурхонов табриклаб, ўтган йилги эришилган ютуқлар ва бу йилги вазифалар тўғрисида тўхталиб ўтди.

Комбинатда Улуғ Октябрь байрамининг шонли 60 йиллик юбилейини меҳнат армуғонлари билан кутиб олиш учун қизғин мусобақа давом этмоқда, ўн тўртлар ташаббусига қўшилаётганлар сафи тобора кенгаймоқда. Ҳозирда комбинатда бир беш йилликда икки беш йиллик топшириқларини уддалаш мажбуриятини олган тўқувчилар кўплаб топилади. Слётда сўзга чиққан ана шундай илғор тўқувчилардан бири Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Буолма Жўраева ўн тўрт ташаббускорлардан бири ўз сменадоши Любовь Сергеевна Герасимованинг муваффақияти ҳақида, илғор тўқувчи изидан бориб, бир сменада икки норма бажараётган Валя Прокопенко бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси иши ҳақида гапириб берди.

Яқинда Ивановода бўлиб, тажриба алмашиб қайтган А. С. Верзилина сафар таассуротлари билан ўртоқлашди. Ҳамкасб тўқувчилар слётда Верзилинани машҳур тўқувчи Виноградовалар мукофоти лауреати бўлганлиги билан қутлашди.

Слёт қатнашчилари маданият саройи ҳузуридаги ўзбек халқ чолғу ансамбли ҳамда вокаль-чолғу ансамбли ижросида концерт ва тўқувчилар ҳаётига оид фильм томоша қилишди.

Слёт охирида ишлаб чиқариш илғорларининг катта группаси қимматбаҳо совғалар билан мукофотланди.

З. ФУЗАЙЛИДДИНОВА.

БАРАКАЛЛА, РАҲИМА

Машғулотлар тугагач, соат учда учрашув тайинланган эди. Чиноз районидаги «Қизил октябрь» колхозининг раиси Жўра ака Очилов роппа-роса соат учда мактабга етиб келди.

— Хўш, азаматлар, ишлар қандай?— деб сўради у.

— Экишга ҳамма нарса тахт?— деди ўнинчи синф ўқувчиси Раҳима Холбекова.

— Техниканинг ҳаммаси ремонт қилиб қўйилди,— деди у ва қўли билан дераза томонни кўрсатди. Ўша ёқда мактабнинг гаражи бор. Шу ерда пахтани икки қаторлаб терадиган комбайн, «Ўзбекистон» маркали «зангори кема» ва трактор бамисоли яп-янгидек шай бўлиб турарди.

— Баракалла!—деб мақтади раис.— Хўш, ўқишлар қалай?

— Баҳоларимиз — нуқул аъло. Бирорта ҳам уч йўқ, —деб жавоб қайтарди Раҳима.

Бобир номли мактаб ҳузурида ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадаси тузилганига тўққиз йил бўлди. Бригада ана шу вақт ичида райондан ташқарида ҳам машҳур бўлиб кетди. Ўқувчилар тўққиз йил муқаддам тажриба участкаси ажратиб беришни колхоз правлениесидан илтимос қилган эдилар. Уларга тепаликдан ер ажратиб беришди. Трактор ҳам ажратилди. Ўқувчилар дарс тугаши биланоқ дарҳол ўз далаларига бориб ер ҳайдашди, чигит экишди, ғўзани ўтоқ қилишди, чеканка қилишди, суғоришди... Дастлаб ҳосил унча юқори бўлмади. Аммо ёш пахтакорлар ғайрати жўш урар эди. Уларнинг ўрнига янги ўринбосарлар келиб, эзгу анъанани давом эттиравери шди. Мактабни битириб чиққан йигит-қизлар эса ўз колхозларига содиқ қолишди. Улар институтларда, техникумларда, билим юртларида ўқишни тамомлаб чиққанларидан кейин бу ерга мутахассис бўлиб қайтиб келишди.

Бригадага ҳозир Раҳима Холбекова бошчилик қилади. Унинг бригадасида 25 киши бор. Ёш деҳқонлар ўтган йили гектар бошига 43 центнердан «оқ олтин» териб топширдилар. Улар бу йил ҳосилдорликни 50 центнерга етказамиз деб турибдилар. Далани ўн гектар кенгайтиришни ҳам сўрашди.

Колхоз раиси учрашувда Раҳимани «Шавкатли меҳнати учун» медалини олганлиги билан табриклади.

— Баракалла, бўш келма, қизим! — деди у Раҳимага мурожаат қилиб.

— Мен бир фикрга келиб қўйдим. Донгдор ҳамюртимиз Турсуной Охунова сингари механизатор бўламан! — деди Раҳима.

Э. ТУҲФАТУЛЛИНА.
ЎзТАГ мухбири.

ДУНЁ ОВОЗИ
ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

БУХАРЕСТ. Бухарестдаги саноат корхоналарининг коллективлари беш йилликнинг иккинчи йилини муваффақиятли бошлаб бердилар. Январь ойида пландан ташқари 239 миллион лейлик саноат маҳсулоти ишлаб чиқарилди. Халқ хўжалиги учун план топшириқларига қўшимча равишда 500 тонна пўлат қувури, кўп миқдорда машинасозлик, электротехника, электрон ва химия маҳсулотлари етказиб берилди. Пландан ташқари 126 минг квадрат метр газлама, 112 минг дона трикотаж буюм, 14 минг жуфт пойафзал тайёрланди.

ПАНАМА. Бу ерда Панама деҳқон кооперативлари миллий конфедерацияси вакилларининг конгресси ишчи-деҳқонлар иттифоқини мустаҳкамлаш ва ер ислоҳотини кучайтириш учун курашда мамлакатдаги тараққийпарвар кучларни бирлаштиришга даъват этган шиорлар остида очилди. Конгресснинг 600 дан зиёд иштирокчиси миллий озодлик ҳаракати ва Панамани қишлоқ хўжалик маҳсулотларини импорт қилувчи мамлакатдан ана шу маҳсулотларни етиштирувчи мамлакатга айлантириш шароитида кооператив ҳаракатининг вазифаларини муҳокама қилади.

ЛОНДОН. «Бритиш лейланд мотор корпорейшн» автомобиль компанияси касаба союзларининг вакиллари Бирмингемда ўтказилган митингда «социал битим» деб аталган битимни кескин қораладилар. Ҳукумат инглиз меҳнаткашларига мажбуран қабул қилдирмоқчи бўлган бу битим Англияда ишсизлик ва қимматчилик авж олиб кетган бир шароитда иш ҳақини янада чеклашни кўзда тутади.

(ТАСС).

ИШСИЗЛАР СОНИ КЎПАЙИБ БОРМОҚДА

БОНН. Германия Федератив Республикасидаги савдо-саноат доираларининг органи «Хандельсблат» газетаси Европа иқтисодий ҳамжамияти мамлакатларидаги оммавий ишсизликни Ғарбий Европа учун энг муҳим проблема деб атади. Ўтган йили, деб ёзади газета, «умумий бозор» мамлакатларидаги ишсизлар сони ғоят кўпайиб, 5,2 миллион кишига етди. Ишсизлар сонини қисқартириш соҳасидаги ҳамма уринишлар ҳеч қандай натижа бермади.

МАДРИД. Бу ерда эълон қилинган расмий маълумотларда айтилишича, ҳозирги вақтда Испанияда 800 мингдан зиёд ишсиз бор. Булар мамлакатда ишлашга қобилияти бўлган кишиларнинг олти процентини ташкил этади.

БРЮССЕЛЬ. Бельгияда 1977 йил 31 январгача 265 мингдан зиёд ишсиз бор эди.

Миллий статистика институти шу маълумотларни келтириб, қуйидагиларни таъкидлаб ўтади: ҳозирги вақтда мамлакатдаги ишсизлар сони меҳнат қилаоладиган барча кишиларнинг 9,9 процентини ташкил этади. Бельгияда январь ойининг ўзидагина 7000 га яқин киши ишдан маҳрум бўлиб қолди.

ИСЛОҲОТ ТЕВАРАГИДАГИ КУРАШ

ВАШИНГТОН. 7 февраль. (ТАСС мухбири). Кескин тус олган баҳслардан кейин Америка сенаторлари АҚШ конгресси юқори палатасининг комиссиялари системасини қайта ташкил этиш планини тасдиқладилар. Эндиликда 31 комиссия ўрнига 25 комиссия иш кўради. Бу эса сенатор Э. Стивенсон раҳбарлигидаги комиссия таклифлари билан муросага келинганлигидан далолат беради. Ана шу таклифларда сенат комиссиялари сонини 15 тагача қисқартириш кўзда тутилган эди.

Бу—кейинги 30 йил мобайнида сенатда қаттиқ кураш натижасида эришилган биринчи катта ислоҳотдир. Америка парламент системасида сенат комиссиялари ва кичик комиссиялар қонун лойиҳаларини ва бошқа тадбирларни муҳокама қилиш вақтида кенг ваколатларга эгадир, уларнинг раислари эса катта таъсир ва ҳуқуқлардан фойдаланадилар. Бунинг боиси шуки, қонунга доир ҳар бир таклифнинг тақдири кўпинча уларга боғлиқ бўлади.

Сенатни қайта ташкил этиш ҳали тамомланган эмас. Кичик комиссиялар сонини 174 тадан 125 тагача қисқартириш мўлжалланмоқда. Бу тадбир ҳам курашни кескинлаштириб юборса керак.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ТАШАББУСЛАР ҚАНОТ ЁЯВЕРСИН

Бўка райони меҳнаткашлари ўнинчи беш йилликнинг иккинчи йилида юксак марраларни кўзлаганлар. Улар Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги шарафига пахтанинг ялпи ҳосилини 70 минг тоннага етказишга, салкам 16 минг тонна ғалла, 120 тонна пилла, 1350 тонна гўшт, 8200 тонна сут, 1 миллион 200 минг дона тухум етиштириш юзасидан юксак мажбуриятлар қабул қилганлар. Ҳозир бутун эътибор мана шу марраларни эгаллашга қаратилмоқда.

«ПАХТАКОРЛАР ОВОЗИ» район газетаси юбилей шарафига олинган мажбуриятларнинг қандай бажарилаётганлигини мунтазам назорат қилиб бораяпти, мусобақа давомида туғилаётган ташаббусларни кенг пропаганда қилаяпти. Яқинда районнинг бир группа донгдор кишилари Улуғ Октябрнинг шонли 60 йиллигини муносиб меҳнат ютуқлари билан кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдиралик, деган ватанпарварлик чақириғи билан чиқдилар. Донгдорлар барчани ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида эришилган муваффақиятларни янада мустаҳкамлашга, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришда рекорд кўрсаткичларга эришишга чорладилар.

«Бўка» совхози бригада бошлиғи Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мария Ковалева, «Октябрь 40 йиллиги» колхози механизатори, Ленин ордени кавалери Сервер Усеинов, «Ленинизм» колхози бригада бошлиғи, Ленин ордени ва Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери Марям Аҳмедова ва бошқа илғорларнинг ташаббуси ҳозир район хўжаликлари бўйлаб кенг қулоч ёймоқда. Барча жойларда КПСС Марказий Комитети қарорига жавобан шонли санани меҳнатда янги ютуқлар билан нишонлаш юзасидан бошланган мусобақа қизиб бормоқда. Мусобақанинг боришини мунтазам ёритиш, мажбуриятларнинг қандай бажарилаётганлигини текшириб бориш газетанинг навбатдаги вазифасидир.

ИЖОДИЙ БАРКАМОЛЛИК УЧУН

АДАБИЙ-БАДИИЙ ТАНҚИДЧИЛАР ДАВРАСИДА

ҲАЁТДА ақл, онг, тафаккур дарёси бўлади. Бундай дарё қалблар чанқоғини қондиради, ўзгаларга билмаганини билдиради, сезмаганини сездиради. Бундай дарёдан баҳраманд бўлган одам ўзининг яратувчи, кашфиётчи, ижодкор қаҳрамон эканлиги билан эл ҳурматига сазовор бўлади.

Социалистик жамиятимиз бизларни ана шу ҳаётбахш дарёдан баҳраманд бўлишга, ҳар биримизни яратувчи, ижодкор инсон бўлиб, ҳаётимизни коммунистик эътиқод, улуғвор мақсадларга биноан ўзгартиришга, такомиллаштиришга, шу йўлда курашишга, меҳнат қилишга, маънавий баркамолликни таъминлашга чақиради.

Ёш қалам соҳиби Зоҳир Аъламнинг «Илк баҳор кунлари» қиссасидаги бош қаҳрамон Дони бутун вужудига, кўнглига, дилига мана шу чақириқни жо қилиб олган, мана шу чақириққа мувофиқ заҳмат чекади, изланади, юксакликка интилади, интилиш-изланишлари эса, ҳа деганда самаралар билан якунланавермайди. Аксинча, Дони ўз олдидаги тўғоноқларни енгиш борасида ҳазилакам қийинчиликларни бошидан кечирмайди, у ҳар қадамда тўқнашувларга дуч келади.

Муаллиф қаҳрамоннинг биринчи галда ўз отаси билан келишолмаслигини ҳаяжонли, дардли манзараларда гавдалантиради. Ота фарзандининг олий маълумотли бўлатуриб, корректорликда ойига етмиш сўм олиб ишлашига тиш-тирноғи билан қарши чиқади. Бир жиҳатдан шунинг учун уни қоралаб бўлмайди. Ахир, ўғлининг фаровон турмуш кечиришини хоҳлайди-да! Кемтиги бўлмасин, яйраб юрсин демоқчи-да! Чунки, ҳаётда иқтисодий омил муҳим аҳамият касб этишини ҳеч ким инкор этолмайди.

Зоҳир Аълам масаланинг моҳиятини чуқур тушунади, у иқтисодий омил билан маънавий баркамоллик бир бирига уйғунлашиб кетгандагина ҳаётимиз чароғон бўлишини ич-ичидан туяди. Натижада Донининг отаси бир жиҳатдан ҳақ эканлигини эътироф этса, иккинчи томондан унинг ноҳақлигини ачиниш билан қайд қилади. Қаҳрамоннинг ўзи ҳам отаси норозилигини билдиради, бироқ уни жеркиб ташлаш даражасига бориб етмайди, очиқчасига олишувга чиқмайди. Қалбининг бир четида валинеъматининг таъналарида жон бор эканлигини англайди. Ахир, олий маълумотли бўлиш у ёқда турсин, бир сўзни иккинчисига улаш қўлидан келмайдиган, аммо қандайдир эгри йўллар орқали юксак лавозимларни қўлга киритган кимсалар, ишлаб чиқаришнинг барча жабҳаларига суқилиб бориб жой эгаллаган номардлар, айрим савдо ходимлари шоҳона яшаётгани ҳеч кимга сир эмас-ку!

Тўғри, улар маънавий жиҳатдан мўрт, ўлик бўлиб, бугун эрта маҳв этилади, илдизи қирқилади, жамиятнинг озчилигини ташкил этади, аммо баъзан мана шу озчиллик тинкангни қуритади, маънавий-руҳий, иқтисодий тараққиётга ғов бўлади.

«Илк баҳор кунлари»да шундай ғовлар, тўғоноқлар Дони ишлаётган нашриётда салмоқли ўрин эгаллагани кўрсатилади. Уларнинг, айниқса, айрим раҳбарлар тимсолида намоён бўлиши муҳитни чигаллаштиради, адолат ва ҳақиқат ғалабасини қийинлаштиради.

Шарт-шароитнинг мураккаблиги, мушкуллиги фақат айрим нокасларнинг юқори лавозимларни эгаллаганидагина эмас. Гап шундаки, нашриётда ўз ишининг усталари, билимдон, ҳалол, виждонли ходимлар меҳнат қилади, аммо улардан ўша нокасларга қарши курашадиганлари кўп эмас. Улар Донининг қобилиятига яраша тақдирланмаётганига, корректорликдан мустақил иш олиб борадиган муҳаррирликка кўтарилмаётганига ачинишади, бироқ фикрларини очиқ айтишмайди, қабиҳлик, ифлосликни «жанг» майдонида эмас, мухолифлар билан юзма юз олишувда эмас, балки чекка-чеккаларда қоралашдан нарига ўтишмайди.

Халққа, эл-юртга сидқидилдан хизмат қилиб, коммунистик эътиқод ғалабасини таъминлашга бел боғлаган Дони нашриёт раҳбарларининг югурдаги бўлишдан бош тортади, лаганбардор бўлиб ишлашдан кўра ҳалол меҳнат қилиб, мағлуб бўлишни афзал кўради.

Ҳа, баъзан яхшилик, эзгулик мағлубиятга учрайди, бироқ мағлубиятдан кейин яна курашга отланади, ғолиблик учун барча куч-қудрати, имкониятларини сафарбар этади.

Донида шундай ҳолат рўй беради, у охийри нашриётдан кетишга мажбур бўлади: «Мени суриб ташлади... Ҳа, эҳтимол, суриб ташлагандир. Лекин, мени ўзгартиролмади-ку. Асосийси шу. Агар мени лаганбардорга айлантирганда ўлган бўлардим. Ҳозир қаршингизда бошқа одам ўтирган бўларди. Унинг оти ҳам Дони бўларди. У мана шу кўзлар билан сизга қараб ўтирарди. Лекин бир ой илгариги Дони бўлмасди».

Инсон аввaламбор ўзига ўзи хиёнат қилмасдан ўзлигини сақлаб қола олиши, ўзлигини ҳар қандай ҳужумлардан ҳимоя қила билиши керак, агар у шунга эришсагина яратувчилик қудратини тўла намойиш этиб, қобилиятига яраша мардлик, жасорат кўрсатади, деб чуқур ишонади «Илк баҳор кунлари»нинг қаҳрамони. У бу ишончни нашриётдаги кўнгилсизлик пайтларидагина эмас, ҳатто севгилиси юз ўгириб кетган чоғларда ҳам йўқотмайди. Йўқотмайди-ю, роса эзилади, ўзини қўярга жой тополмай наъра тортади.

Донининг Холида билан аразлаши, қизнинг йигит ҳаётдан ўз ўрнини тополмаётгани учун ташвиш чекиши, ҳатто янги ёр орттириш хаёлига бориши кучли эҳтирос билан чизилади, лекин улар орасидаги низоларнинг тезда силлиққина бартараф этилиши, ошиқ-маъшуқларнинг опоқ-чопоқ бўлиб олиши етарли даражада асосланмагандай туюлади. Шунингдек, Донининг теварак-атрофида юрган кўп шахслар номи тилга олинади, бироқ уларнинг қиёфаси оҳори тўкилмаган оригинал бўёқлар орқали гавдалантирилмайди, қилган ишлари, фаолияти, хатти-ҳаракатлари тўғрисида умуман маълумот берилади, холос.

Шу билан бирга «Илк баҳор кунлари»да қаламга олинган можароларнинг моҳияти тўғри кўрсатилса-да, уларнинг ижтимоий илдизлари чуқур очилган дейиш қийин. Аммо шунга қарамасдан инсон курашларда тобланади, олишувсиз, «жангларсиз», эзгулик, адолат, ҳақиқат ўз ўзидан хамирдан қил суғиргандек осонгина ҳукмронликка эришмайди, одамийлик билан қабиҳлик, ҳалоллик билан ифлослик ҳар хил кўринишларга эга бўлиб, турли хил шаклларда тўқнашади, тўқнашувлар эса ҳаётнинг барча жабҳаларида рўй берадиган воқеаларга боғланиб кетади, деган фикр қисса руҳига сингдирилган.

Шуниси муҳимки, Зоҳир Аълам қаҳрамонлар кечинмалари, туйғулари, фикрларидаги зиддиятлар ҳақида, уларнинг курашлари тўғрисида ҳа деб гапиравермайди, ҳаммасини ҳаётий манзараларда, ҳаққоний ифодаларда кўрсатишга интилади.

Ҳамид Тожибоевнинг «Солдат ўғли» қиссасида бошқача ҳолатни учратамиз: қаҳрамон хатти-ҳаракатлари, ички кечинмалари, маънавий олами бадиият қонунларига мувофиқ жонли тасвирларда берилмайди, баёнчилик, тавсифийлик ҳукмронлик қилади.

«Солдат ўғли», шубҳасизки, яхши ният билан ёзилган, унда Ҳамид Тожибоев ҳозирги тинчлик, осойишталик давридаги армия ҳаётини тасвирлашга жазм этган, шунинг учун қисса сўзбошида Иброҳим Раҳим муаллиф «очилмаган қўриқ»ни ўзлаштиришга киришган, натижада «тинч даврдаги аскарлар ҳаёти, аскарлик хизмати, уларнинг фикри-ю ўйлари, энг муҳими, жанговар — сиёсий тайёргарликдаги садоқати ҳаққоний кўрсатилган», деб уқтиради.

Қандай ўйлар, қандай садоқат ҳаққоний кўрсатилибди, деб қиссани ўқишга киришамиз. Дастлаб асар қаҳрамони Алишер ғоятда абжир, ғайратли, ақлли, зийрак йигит деган таърифу тавсифларга дуч келамиз, сўнгра шундай дейилади: «Алишер саф тортиб юришга жуда ҳам нўноқ. Дам олдида кетаётган солдатнинг оёғига тепиб юборади, дам товонини босиб олади, гоҳо кетидан келаётган йигит унинг товонига қоқилиб тушади... Бошқаларга қараганда оғир карвон эканлигига Алишер кун сайин ўзи иқрор бўляпти». Бунга қўшимча қилиб, муаллиф қаҳрамоннинг армияга келиб ниҳоятда лапашанг, тепса тебранмас, ландавур бўлиб қолганини ҳа деб таъкидлайверади, таъкидлайверади.

Аввало шуки, ғайратли, абжир, зийрак йигитнинг сафда қоида бўйича тўғри юролмаслиги кишини шубҳалантиради. Лекин бундан ҳам шубҳалиси шундан иборатки, аскарликдаги барча мавжуд қийинчиликлар фақат саф тортиб юриш-

ОБЛАСТЬ КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРИДА 1976 ЙИЛДА ЕТИШТИРИЛГАН ВА ҲАР БИР СИГИРДАН ЎРТАЧА СОҒИБ ОЛИНГАН СУТ

Ўринлар 1976 йил	Ўринлар 1975 йил	Хўжаликлар	Районлар	Ҳар бир сигирдан ўртача соғиб олинган сут (кг) 1976 йил	1975 йил	+—	Ялпи сут етиштириш (тонна) 1976 йил	1975 йил	+—
1.	1	«Октябрь 40 йиллиги колхози	Бўка	4776	4621	+155	640	610	+30
2.	4	«Чиноз» наслчилик совхоз техникуми	Чиноз	4661	4416	+245	6457	5940	+517
3.	2	«Политотдел» колхози	Юқори Чирчиқ	4460	4443	+17	2997	3057	—60
4.	5	К. Маркс номли колхоз	Тошкент	4422	4202	+220	951	951	—
5	3	йиллиги» колхози							
6.	7	«Коммунизм» колхози	Тошкент	4400	4425	—25	1729	1562	+167
		йиллиги» колхози	Янгийўл	4295	4015	+280	825	795	+30
7	8	Димитров номли колхоз	Қуйи Чирчиқ	4173	4007	+166	2015	1932	+83
8	10	Свердлов номли колхоз	Юқори Чирчиқ	4106	3899	+207	2081	2075	+6
9	13	«Ғаллақудуқ» совхози	Оҳангарон	4061	3732	+329	422	384	+38
10	6	«Ленинский путь» колхози	Юқори Чирчиқ	4033	4034	—1	1859	1823	+36
11	12	«Партия XXI съезди» совхози	Калинин	4002	3840	+162	532	523	+9
12	—	«СоюзНИХИ» экспериментал базаси	Оржоникидзе	3915	3821	+94	309	275	+34
13	16	«Правда» колхози	Юқори Чирчиқ	3895	3506	+389	2621	2370	+251
14	36	Тимирязев номли колхоз	Бўка	3837	3233	+604	407	336	+71
15	14	«Ленинизм» колхози	Янгийўл	3823	3694	+129	940	912	+28
16	38	Навоий номли колхоз	Тошкент	3760	3206	+554	947	788	+159
17	17	Калинин номли колхоз	Калинин	3722	3485	+237	767	732	+35
18	15	«Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози	Қуйи Чирчиқ	3671	3688	—17	2299	2396	—97
19	19	«Партия XXV съезди» совхози	Бекобод	3654	3443	+211	1308	1305	+3
20	21	Ленин номли колхоз	Бекобод	3582	3372	+210	1261	1009	+252
21	168	«Олмалиқ» совхози	Оҳангарон	3575	1925	+1650	198	486	—288
22	32	Ҳамза номли колхоз	Бўка	3505	3374	+131	701	673	+28
23	22	Вотинцев номли колхоз	Оққўрғон	3505	3365	+140	701	599	+102
24	20	Свердлов номли колхоз	Қуйи Чирчиқ	3493	3401	+92	1078	1050	+28
25	41	«Огонёк» совхози	Қуйи Чирчиқ	3481	3169	+312	736	700	+36
26	39	«Москва» колхози	Калинин	3475	3289	+186	393	378	+15
27	—	«Ўзгариш» совхози	Калинин	3452	3655	—203	590	508	+82
28	27	«Ленин йўли» колхози	Тошкент	3443	3319	+124	692	650	+42
29	—	«Красний водопад» экспериментал базаси	Оржоникидзе	3425	3402	+23	2137	2170	—33
30	34	Ким Пен Хва номли колхоз	Ўрта Чирчиқ	3421	3238	+183	1035	978	+57
31	31	«Ленин йўли» колхози	Ўрта Чирчиқ	3403	3264	+139	659	607	+52
32	25	«Қибрай» совхози	Оржоникидзе	3380	3347	+33	464	439	+25
33	26	«Ленинград» колхози	Қуйи Чирчиқ	3356	3323	+33	909	890	+19
34	24	Энгельс номли колхоз	Қуйи Чирчиқ	3326	3364	—38	720	733	—13
35	33	«Победа» колхози	Қуйи Чирчиқ	3316	3251	+65	499	486	+13
36	28	«Ленин йўли» колхози	Бўка	3304	3306	—2	674	621	+53
37	62	«Қорасув» совхози	Калинин	3303	2938	+365	641	596	+45
38	18	«Ўзбекистон» паррандачилик фабрикаси	Калинин	3288	3464	—176	457	478	—21
39	53	«Октябрь» колхози	Оржоникидзе	3258	3031	+227	938	825	+113
40	23	Ҳамза номли колхоз	Қуйи Чирчиқ	3238	3251	—13	785	796	—11
41	40	1-«Далварзин» совхози	Бекобод	3210	3180	+30	1306	1335	—29
42	50	«Партия XXIV съезди» совхози	Чиноз	3209	3047	+162	497	374	+123
43	58	«Бўзсув» совхози	Калинин	3201	3002	+199	769	766	+3
44	47	«Партия XX съезди» колхози	Бўка	3200	3090	+110	397	368	+29
45	63	Ильич номли колхоз	Бўка	3198	2916	+282	438	417	+21
46	98	«Коммунизм» совхози	Қуйи Чирчиқ	3186	2572	+614	775	555	+220
47	29	«Партия XX съезди» колхози	Калинин	3180	3166	+14	412	464	—42
48	45	2-«Пискент» совхози	Пискент	3169	3109	+60	1163	1282	—119
49	35	Ленин номли колхоз	Қуйи Чирчиқ	3157	3235	—78	981	963	+18
50	30	«Заря коммунизма» колхози	Қуйи Чирчиқ	3155	3283	—128	845	786	+64
51	117	Жданов номли колхоз	Бўстонлиқ	3147	2928	+219	402	488	—86
52	42	Навоий номли колхоз	Бекобод	3141	3164	—23	518	225	+293
53	37	«Коммунизм» колхози	Бўка	3137	3215	—78	342	337	+5
54	48	«Қизил Ўзбекистон» колхози	Оржоникидзе	3124	3068	+56	2272	2188	+84
55	88	Гагарин номли совхоз	Калинин	3113	2642	+471	442	414	+28
56	43	Охунбобоев номли колхоз	Тошкент	3100	3156	—56	771	764	+7
57	44	«Ўзбекистон» колхози	Юқори Чирчиқ	3100	3146	—46	1196	1385	—189
58	60	Куйбишев номли колхоз	Калинин	3100	2975	+125	403	498	—95
59	87	4-«Далварзин» совхози	Бекобод	3091	2645	+446	704	627	+77
60	54	«Ленинобод» колхози	Бўка	3073	3021	+52	350	320	+30
61	51	С. Раҳимов номли колхоз	Тошкент	3068	3046	+22	684	694	—10
62	73	Жамбул номли колхоз	Бўка	3066	2744	+322	297	277	+20
63	65	«Ленинобод» колхози	Оққўрғон	3059	2876	+183	670	636	+34
64	55	Охунбобоев номли колхоз	Ўрта Чирчиқ	3052	3015	+37	493	476	+17
65	67	К. Маркс номли колхоз	Бўка	3031	2845	+186	333	327	+6
66	76	«Москва» колхози	Қуйи Чирчиқ	3024	2730	+294	304	301	+3
67	89	«Октябрь 40 йиллиги» колхози	Чиноз	3014	2631	+383	364	337	+27
68	61	Ҳ. Олимжон номли колхоз	Оққўрғон	3011	2956	+55	479	482	—3
69	52	Мичурин номли колхоз	Бўка	3009	3040	—31	382	374	+8
70	97	Ҳ. Турсунқулов номли колхоз	Янгийўл	3003	2603	+400	886	799	+87
71	—	Абдураҳмонов номли совхоз	Тошкент	3000	2913	+87	425	355	+70
72	57	Ильич номли колхоз	Тошкент	2959	3007	—48	651	656	—5
73	104	Калинин номли колхоз	Оққўрғон	2943	2527	+416	312	273	+39
74	124	3-«Далварзин» совхози	Бекобод	2940	2380	+560	160	321	—161
75	78	«Партия XXII съезди» колхози	Оққўрғон	2911	2723	+188	466	438	+28
76	171	Навоий номли колхоз	Оққўрғон	2906	1865	+1041	189	175	+14
77	96	Оржоникидзе номли колхоз	Калинин	2903	2640	+263	502	470	+32
78	113	Фрунзе номли колхоз	Бўка	2900	2439	+461	380	322	+58
79	11	«Янгиобод» совхози	Чиноз	2894	3861	—967	239	170	+69
80	—	Сабзавотчилик, полизчилик институти	Тошкент	2885	3093	—208	385	384	+1
81	68	Куйбишев номли колхоз	Оққўрғон	2883	2820	+63	470	465	+5
82	112	Ворошилов номли совхоз	Оҳангарон	2865	2441	+424	980	720	+260
83	111	«Коммунизм» колхози	Оққўрғон	2862	2443	+419	371	337	+34
84	108	Киров номли колхоз	Қуйи Чирчиқ	2861	2494	+367	418	406	+12
85	102	«Озод» колхози	Оққўрғон	2855	2544	+311	459	430	+29
86	95	«Гулистон» колхози	Пискент	2852	2611	+241	513	493	+20
87	169	К. Маркс номли колхоз	Чиноз	2825	1913	+912	430	307	+123
88	71	1-«Пискент» совхози	Пискент	2824	2761	+63	1607	1415	+192
89	69	Киров номли ўқув хўжалиги	Қуйи Чирчиқ	2820	2802	+18	1128	1093	+35
90	92	А. Икромов номли колхоз	Ўрта Чирчиқ	2805	2613	+192	322	290	+32
91	93	«Юқори Чирчиқ» совхози	Юқори Чирчиқ	2799	2613	+186	476	460	+16
92	72	«Интернациональ» колхози	Янгийўл	2798	2745	+53	414	393	+21
93	56	Волков номли совхоз	Қуйи Чирчиқ	2762	3011	—249	1529	1225	+304
94	147	С. Раҳимов номли совхоз	Оҳангарон	2754	2225	+529	829	696	+133
95	101	«Хасково» совхози	Калинин	2748	2545	+203	736	752	—16
96	107	«Бўка» совхози	Бўка	2743	2497	+246	836	894	—58
97	100	Свердлов номли колхоз	Ўрта Чирчиқ	2741	2566	+175	455	423	+32
98	139	«Ленинизм» колхози	Бўка	2719	2271	+448	353	321	+32
99	127	«Партия XIX съезди» колхози	Бўка	2718	2359	+359	488	410	+78
100	84	«Паркент» совхози	Юқори Чирчиқ	2716	2667	+49	543	541	+2
101	106	Тошкент от заводи	Оҳангарон	2706	2503	+203	1822	1630	+192
102	110	«Оҳангарон» совхози	Оҳангарон	2704	2465	+239	2063	1836	+227
103	—	«Сабзавотчилик» совхози	Янгийўл	2703	3086	—383	503	598	—95
104	115	«Назарбек» совхози	Калинин	2696	2433	+263	272	260	+12
105	94	Калинин номли колхоз	Пискент	2675	2613	+62	406	405	+1
106	70	«Оққўрғон» совхози	Оққўрғон	2657	2796	—139	1275	1345	—70
107	79	«Коммунист» колхози	Оржоникидзе	2638	2722	—84	876	694	+182
108	90	«Қизил Ту» колхози	Бўстонлиқ	2633	2612	+21	421	410	+11
109	151	Вахрушев номли боғдорчилик совхози	Пискент	2630	2205	+425	92	230	—138
110	114	Ниёзов номли колхоз	Янгийўл	2621	2436	+185	472	455	+17
111	91	Энгельс номли колхоз	Ўрта Чирчиқ	2607	2621	—14	447	419	+28
112	83	«Ленинград» колхози	Бўстонлиқ	2606	2674	—68	416	415	+1
113	134	Дзержинский номли колхоз	Бекобод	2601	2300	+301	694	680	+14
114	105	Ленин номли колхоз	Тошкент	2600	2516	+84	554	508	+46
115	131	Калинин номли колхоз	Янгийўл	2599	2340	+259	460	440	+20
116	141	Охунбобоев номли колхоз	Пискент	2589	2263	+326	603	538	+65
117	99	Фрунзе номли колхоз	Бўстонлиқ	2586	2572	+14	494	457	+37
118	157	Свердлов номли совхоз	Янгийўл	2559	2151	+408	1001	972	+29
119	149	«Северний Маяк» колхози	Ўрта Чирчиқ	2548	2223	+325	812	627	+185
120	74	К. Маркс номли колхоз	Бўстонлиқ	2525	2739	—214	404	378	+26
121	82	«Победа» колхози	Бекобод	2520	2690	—170	541	528	+13
122	125	Терешкова номли колхоз	Ўрта Чирчиқ	2506	2357	+149	288	276	+12
123	103	«Маданият» колхози	Оржоникидзе	2496	2543	—47	665	707	—42
124	118	«Партия XXII съезди» колхози	Ўрта Чирчиқ	2485	2427	+58	283	276	+7
125	156	«Тошкент» совхози	Тошкент	2464	2154	+310	377	416	—39
126	128	У. Юсупов номли аграр саноат бирлашмаси	Янгийўл	2464	2356	+108	747	377	+370
127	75	«Москва» совхози	Калинин	2442	2434	+8	222	221	+1
128	109	Охунбобоев номли колхоз	Чиноз	2440	2476	—36	488	493	—5
129	116	«Коммунизм» колхози	Бекобод	2435	2432	+3	381	384	—3
130	119	«Ленинобод» колхози	Юқори Чирчиқ	2434	2411	+23	528	501	+27
131	158	«Чорвоқ» совхози	Бўстонлиқ	2434	2166	+268	397	365	+32
132	132	«Ленинград» совхози	Тошкент	2420	2306	+114	484	456	+28
133	85	«Ленинизм» колхози	Оққўрғон	2403	2650	—247	189	175	+14
134	154	Энгельс номли колхоз	Чиноз	2400	2160	+240	281	214	+67
135	86	«Октябрь 50 йиллиги» совхози	Бекобод	2386	2650	—264	255	74	+181
136	133	Ленин номли колхоз	Янгийўл	2385	2302	+83	880	870	+10
137	142	«Правда» колхози	Оржоникидзе	2380	2251	+129	817	799	+18
138	129	К. Маркс номли колхоз	Юқори Чирчиқ	2374	2349	+25	617	658	—41
139	140	«Коммунизм» колхози	Ўрта Чирчиқ	2373	2266	+107	339	317	+22
140	121	«Москва» колхози	Чиноз	2373	2409	—36	305	280	+25
141	150	«Ангрен» совхози	Оҳангарон	2367	2222	+145	1067	1000	+67
142	126	Ленин номли колхоз	Ўрта Чирчиқ	2367	2311	+56	438	345	+93
143	136	Свердлов номли колхоз	Пискент	2356	2291	+65	542	529	+13
144	120	Киров номли колхоз	Чиноз	2352	2410	—58	412	399	+13
145	80	Навоий номли колхоз	Чиноз	2351	2700	—349	112	279	—167
146	130	К. Маркс номли колхоз	Ўрта Чирчиқ	2345	2343	+2	629	538	+91
147	153	«Кўкорол» совхози	Бўка	2336	2166	+170	556	557	—1
148	163	«Тельман» номли колхоз	Пискент	2290	2046	+244	327	286	+41
149	137	Энгельс номли колхоз	Юқори Чирчиқ	2281	2281	—	463	463	—
150	143	«Хўжакент» совхози	Бўстонлиқ	2281	2249	+32	1321	1352	—31
151	135	Ленин номли колхоз	Оржоникидзе	2280	2297	—17	837	834	+3
152	148	«Қизил Октябрь» колхози	Чиноз	2277	2225	+52	362	334	+28
153	138	Охунбобоев номли колхоз	Оққўрғон	2273	2273	—	266	282	—16
154	152	«Бўстонлиқ» совхози	Бўстонлиқ	2269	2201	+68	906	500	+406
155	162	«Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхози	Чиноз	2264	2060	+204	398	313	+85
156	144	Куйбишев номли колхоз	Ўрта Чирчиқ	2248	2245	+3	425	419	+6
157	146	Сегизбоев номли совхоз	Оққўрғон	2235	2238	—3	950	954	—4
158	155	Калинин номли совхоз	Қуйи Чирчиқ	2215	2155	+60	427	377	+50
159	—	«Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхози	Пискент	2210	1825	+385	66	36	+30
160	159	«Коммуна» колхози	Юқори Чирчиқ	2208	2102	+106	675	645	+30
161	160	Ойбек номли совхоз	Бекобод	2176	2080	+96	527	497	+30
162	170	Калинин номли колхоз	Юқори Чирчиқ	2157	1886	+271	548	460	+88
163	145	К. Маркс номли колхоз	Оққўрғон	2154	2242	—88	289	291	—2
164	81	Серго номли совхоз	Оҳангарон	2147	2694	—547	451	390	+61
165	123	Фрунзе номли колхоз	Янгийўл	2135	2383	—248	412	431	—19
166	173	Калинин номли колхоз	Бўстонлиқ	2116	1819	+307	301	273	+28
167	164	Ленин номли колхоз	Пискент	2111	2028	+83	348	333	+15
168	166	С. Раҳимов номли колхоз	Чиноз	2097	1984	+113	300	238	+62
169	172	«Гулистон» колхози	Юқори Чирчиқ	2095	1848	+247	582	490	+92
170	122	Жданов номли колхоз	Янгийўл	2053	2397	—344	354	391	—37
171	165	«Партия XXI съезди» колхози	Янгийўл	2017	2026	—9	242	269	—27
172	167	«Ленинград» совхози	Бекобод	1781	1940	—159	372	376	—4
173	161	«Қозоғистон ССР 30 йиллиги» колхози	Бўстонлиқ	1750	2079	—329	399	485	—86

ПРОЗА: ҚИССАЧИЛИК

дадир, деган таассурот туғилади. Чунки, Алишернинг бошқа бирорта жиддий қийинчиликка рўбору келгани тўғрисида сўзланмайди.

Борингки, бунга эътироз билдирмайлик, лекин ўша лапашанг, ландавур, оғир карвон деб таърифланган Алишеримиз бирданига аълочи жангчига айланиб, ҳаммага ўрнак бўладиган қаҳрамонга айланиб қолиши чуқур асосланмаганига бефарқ қараш мумкин эмас.

Бутун бошли бир қисса қаҳрамон ҳаётидаги ўзгаришларни барча мураккабликлари, қизиқарли, ҳаяжонли жиҳатлари билан тадқиқ этишга қаратилмаса, унда нима ҳақида сўз кетади, деб ажабланишингиз мумкин ва ўринлидир.

Маълум бўлишича, Алишернинг ҳарбий хизмати борган жойидаги музейни тамоша қилишдан бошланибди ва шу музейдаги бўш супачада «Совет Иттифоқи Қаҳрамони оддий аскар Муртали Маралиев (1906—1945 йиллар) деган ёзувни кўрибди. Энди қаҳрамонимиз бу урушда бедарак йўқолган қариндошимиз Муродали Миралиевмасмикин, деб бош қотиради, пировордида, қарабсизки, худди шундай бўлиб чиқади!

Қаранг-а қандай мўъжиза! Яна шуниси борки, бу мўъжизани, қиссанинг 94-бетида айтилишича, 35 йилдан сўнг, 101-бетида кўрсатилишича, 30 йилдан кейин аниқлашибди. Шунча вақт ичида Муртали Маралиевнинг кимлигини аниқлашга қанча-қанча ташкилотлар, қанча-қанча ветеран жангчилар, ҳалок бўлган қаҳрамон сафдошлари жалб этилибди-ю, бироқ барча уринишлар бекор кетибди. Ҳеч кимнинг ҳаёлига Муродали Муртали, Миралиев Маралиев бўлиб ўзгариб кетгани келмабди, буни фақат бизнинг қаҳрамонимиз Алишербек кашф этибди!

Урушда нималар рўй бермаган, дейсиз, бироқ нимаики бўлиб ўтса, барчасининг ҳаётий асослари, реал сабаблари мавжуд. «Солдат ўғли»да эса масаланинг шу жиҳати ҳисобга олинмайди, рўй берган воқеаларнинг ҳаётий мантиқи, ҳаққоний негизи ёритилмайди. Оқибатда ўттиз ёки ўттиз беш йил (бунинг қайси бирига ишониш керак?) кейин аниқланган мўъжиза эртакка ўхшаб кетади, бизни ишонтирмайди. Ваҳоланки, буларнинг тафсилотига қиссанинг қарийб ярми ажратилган. Бошқа қисмида ғалати муаммо кўтарилади.

Маълум бўлишича, Алишер хизмат қилган армия қисмида Муртали Маралиев, яъни Муродали Миралиевга ҳайкал қўйишга қарор қилинибди. Шу муносабат билан ҳайкалторошлар Муртали Маралиев Алишерга ўхшаб кетади, биз Алишердан нусха кўчирамиз, дейишибди ва бу масала бўлимда муҳокама қилинибди. Бир гуруҳ аскарлар Алишердан нусха кўчиришга қарши чиқишибди. Негаки, у, яъни Алишер ҳали ғўр, лапашанг, ландавур, аълочи эмас, дейишибди, яна бир гуруҳ аскарлар нусха Алишердан кўчирилсин, у ҳозирча яхши бўлмаса, кейинчалик тузалиб кетади, дейишибди.

Қизиқ, муаллиф бир эмас, бирнеча бор Муртали Маралиев яъни Муродали Миралиев сурати сақланиб қолганлигини маълум қилади. Агар шу рост бўлса, нима учун бошқа одамдан, ёш қаҳрамонимиздан нусҳа кўчириш зарурати туғилибди, деб ажабланасиз.

Афсуски, «Солдат ўғли»да бундай ҳолатлар ҳар хил шаклларда, турли-туман кўринишларда тез-тез учраб туради ва улар ғайритабиийлик, мантиқсизлик, юзакилик, сунъийлик ифодаси бўлиб, қаҳрамонлар, дунёқарашлар, туйғулар, эҳтирослар тўқнашувини барча чигалликлари, мураккабликлари билан гавдалантиришга монеълик қилган.

Бундай нуқсонлар фақат «Солдат ўғли»да эмас, балки бошқа асарларда (фақат қиссачиликдагина эмас!) ўрин олаётгани туфайли уларга қарши курашни ҳар томонлама кучайтириб, эришилган ютуқларимизни мустаҳкамлашга бадиий ижоднинг кун сайин ўсиб бораётган савияси даъват этаяпти.

Бадиий ижод савиясининг ўсганлиги, айниқса, қиссачилигимиз равнақида намоён бўлиб, кўп жиҳатдан ёш адиблар зиммасига тушганлиги бизни беҳад қувонтираяпти. Тўғри, тилларда достон бўладиган кашфиётлар яратилганича йўқ, аммо КПСС Марказий Комитети ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ижодкор ёшлар билан ишлаш тўғрисидаги тарихий қарорларига жавобан ижодий кўтаринкилик руҳида иш олиб борилаётганлиги таҳсинга лойиқдир.

Фикримиз далили сифатида Мамадали Маҳмудовнинг «Боғдон қашқири» қиссасини кўрсатмоқчимиз. Бунинг қатор сабаблари бор: биринчидан, мазкур асар муаллифнинг катта прозадаги илк қадами, иккинчидан, у насримиз тажрибаларини ижодий ўрганиш, ўзлаштириш маҳсули, учинчидан, ҳаёт қарама қаршиликлари, зиддиятларини янгича шаклда ифодалаш намуналаридан биридир. Янгича деяётганимизнинг боиси шуки, «Боғдон қашқири»да ижобий қаҳрамон салбийлари билан тўқнашиб, зафарларга эришмайди. Аниқроғи, яхши одамлар ёмонлари билан бевосита курашмайди, қаҳрамонларни ижобий ёки салбий деб икки гуруҳга ажратиш қийин. Асарда асосан бир тоифадаги шахслар ҳаракат қилиб, уларнинг сардори сифатида Юсуфбек деган ниҳоятда мураккаб характерли, аммо кучли, қудратли (ҳам ақлий, ҳам жисмоний жиҳатдан) одам кўрсатилади.

Юсуфбек тақдирида йигирманчи йилларнинг оловли, жанговар, айни чоқда фожиали ҳаёти уфуриб тургандай бўлади. Чунки, бу одам бир жиҳатдан босмачилар ҳаракатида фаол иштирок этиб, кўп қон тўкади, иккинчи томондан, у ўз фожиасини тушунади, аксари ҳолларда деҳқонларни эмас, балки бойларни йўқотишга бош-қош бўлади, уларни талайди, мол-мулкини тортиб олади.

Мамадали Маҳмудов шунга алоҳида урғу берадики, Юсуфбек адолат, ҳақиқат тантанасини таъминлайдиган эътиқодни излайди, большевиклар курашига ҳам ишонмайди, босмачилар куни тугаганини ҳам билади. Муаллиф унинг фожиасини табиийлиги билан тасвирлайди, айниқса, ҳалокатини кучли эҳтирос билан таъсирчан манзараларда кўрсатади.

«Боғдон қашқири»да фикрлар, туйғулар, дунёқарашлар «жанги»нинг бир қутби қаламга олинади, унда халқ манфаати учун жонини фидо қиладиганларнинг характерлари диққат марказида турмайди. Тўғри, Юсуфбекнинг ўғли улуғ рус халқи ёрдамида ўзбек меҳнаткашларининг озодликка чиқишини, бахтиёр турмушга эришишини тушунади, отасига ҳақиқатни англатишга интилади, бироқ интилишларидан натижа чиқмайди. Мамадали Маҳмудов уни алоҳида меҳр-муҳаббат билан тасвирлайди, аммо бу персонаж қиссадан етакчи ўринни эгалламайди, бирнеча эпизодларда кўриниб кетади, холос. Бутун диққат-эътибор Юсуфбекка қаратилади, унинг тимсолида оддий босмачини эмас, балки турмушдан ҳақиқатни ҳам, адолатни ҳам тополмаган, юксак эътиқоднинг нимадан иборат эканлигини билолмаган, оқибатда куч-қудратини эзгуликка эмас, балки қон тўкишга сарфлаб, ҳалокатга юз тутган, баъзи инсоний хислатлардан маҳрум бўлмаган одам қиёфасидаги даҳшатли йиртқични кўрамиз.

Қисса даҳшатли йиртқичга нафрат уйғотиш учунгина ёзилмаган. Мамадали Маҳмудов фожиали воқеаларни тадқиқ этиб, коммунистик эътиқоднинг ҳаётбахш кучини намойиш қилади ва шу эътиқод билан қуролланган инсон ўз бахтини ўзи яратади, деган фикрни бутун вужуди билан қўллаб қувватлайди.

Шу жиҳатдан «Боғдон қашқири»га Неъмат Аминовнинг «Елвизак» қиссасининг муштарак хусусиятлари мавжуд, бироқ ҳар иккала асар мавзу, проблематика, ҳаётий материал нуқтаи назаридан бир бирдан жуда узоқда туради.

«Елвизак»даги асосий воқеалар ҳозирги кунларда рўй беради: лавозимдан лавозимга сакраб юрадиган замонавий «читтак»лар намояндаси бўлган Баширжон Зайнишевнинг ҳаётий фаолияти қаламга олинади.

Неъмат Аминов асарга қисқача кириш сўзини ҳавола қилиб, қуйидагиларни таъкидлайди. «...менинг қаҳрамоним Баширжон Зайнишев ҳам ҳаётда жуда кам учрайдиган шахс. Топилса — бир областда битта топилади, бўлмаса ўша ҳам йўқ. Баширжон асримизнинг 50—60 йилларида марказдан узоқроқ бир районда турли мансабларда ишлаган, ўз замондошларидан тамоман фарқ қилади: у бировни чертиб бурнини қонатган эмас, якка-ягона ўғлидан бошқа бировнинг бошини силаган ва акахони Шамси Тўраевичдан бошқа кишига садоқат билан қараган эмас. Баширжон ўта содда, ўрни келганда жуда муғомбир, баъзан ҳаддан зиёд довдир бир киши».

Бу тавсифноманинг ҳақиқатга қай даражада мос келишини гапиришдан олдин «Елвизак» билан «Боғдон қашқири»нинг муштарак, умумий жиҳатларини қайд этайлик: Неъмат Аминов ҳам Мамадали Маҳмудов сингари қиссачиликка илк бор қўл урган. Энг муҳими шуки, у ҳам «Боғдон қашқири»нинг муаллифидай маънавий-иқтисодий тараққиёт жараёнини одатдагидай ижобий ва салбий қаҳрамонлар тўқнашуви орқали эмас, балки мураккаб характерли шахс тақдирини тадқиқ этиш билан жамиятимизда адолат, ҳақиқат тантанасини кўрсатишга интилган, интилиш эса бирқанча ҳолларда зое кетмаган. Кўз ўнгимизда ўзи ландавур, лапашанг, қобилиятсиз бўлатуриб, масъулиятли мансабни эгаллаган, мансабга боғлиқ ишларни чаппасига айлантирган, қош қўяман, деб доимо кўз чиқариб юрадиган шахсларнинг хусусиятларидан баъзиларини ўзида жамлаган тип гавдаланади. Йўқ, у мансабпараст эмас. Чунки, мансабпарастнинг ҳам ўзига яраша қобилияти, билими бўлади, Баширжон Зайнишев эса ўз эътиқоди, истеъдодига эга эмас, аммо ўз фалсафаси, турмуш кечириш мақсади бўлиши керак. Негадир, қиссада бу ҳақда ҳеч нарса дейилмайди. Бунга яна шуни қўшимча қилишимиз лозимки, қаҳрамоннинг ўзига хос фожиаси, ғамаламлари, кечинмалари фақат қисман ёритилади, бирқанча ҳолларда ҳаёт мантиғига, турмуш тақозосига эмас, балки муаллиф «буйруғи»га мувофиқ ҳаракат қиладиган Баширжон Зайнишев характерининг қандай шароитда пайдо бўлиб, равнақ топиши ҳам етарли даражада кўрсатилмайди. Қаҳрамон хатти-ҳаракатлари ҳаддан ташқари муболағалаштириб юборилади, ўз-ўзига уни тезда фош қилдиртирилади, меъёридан ортиқ даражада ахмоқ қилиб қўйилади, аммо шуниси муҳимки, Неъмат Аминов «Елвизак»да ҳажв, аччиқ кулгини реалистик тасвирга «пайвандлаб», салмоқли бадиий умумлашмалар чиқаришга имкон берадиган мураккаб характерли қаҳрамон характерини яратишга жиддий киришганини исботлади.

«Елвизак»даги Зайнишев ўз ўзи билан олишади, теваракатрофидагилар қаршилигига дуч келади, лекин тўқнашувлар унинг фойдасига ҳал бўлмайди. Муаллиф қаҳрамон мағлубиятида ҳаёт ҳақиқатининг тантанасини кўради. «Боғдон қашқири»да ҳам шунга ўхшаш вазиятни кўрамиз: қанчалар иродали, кучли, йирик шахс бўлмасин, агар у ўзини халқ бахт-саодати учун курашга бағишламаса, умри фожиали якунланади, деган ғоя бош қаҳрамон образига сингдириб юборилган.

Ҳар иккала қиссада бир хил йўналишдаги, асосан салбий мазмундаги кучлар тўқнашуви қаламга олиниб, инсоннинг бахт-саодат, адолат учун кураши халқ манфаатларига мос тушса, маънавий тараққиётнинг соғлом жиҳатларига жипс боғланса, юксак эътиқод руҳи билан суғорилса, самарали натижалар қўлга киритилиши мумкин, деган хулоса чиқаришга даъват этилади.

Мана шу даъватнинг янада кучли жаранглаши учун, қиссачиликда кашфиётлар яратиш учун ёшу тажрибали адибларимизнинг бу жанрнинг умумиттифоқ миқёсидаги, хусусан Чингиз Айтматов, Василь Биков, Владимир Тендряков, Василий Шукшин, Василий Белов, Валентин Распутин, Юрий Трифонов сингари ёзувчиларнинг тажрибаларини янада чуқурроқ, янада дадилроқ ўзлаштириши зарурлиги яққол кўриниб қолаяпти.

Шуҳратнинг «Бир кеча фожиаси». билан танишганимизда бу фикрнинг жуда тўғри эканлигига ишонч ҳосил қилдик. Негаки, муаллиф замондошларимиз шахсий ва ижтимоий ҳаётида бахтиёр бўлиб, юксакликларни забт этиши учун ҳар хил сарқитлар, маразларга қақшатғич зарба бериш йўлида муросасиз кураш олиб борганларида давримизнинг чинакам қаҳрамонлари даражасига кўтарилади, деб қатор тўғри мулоҳазаларни ўртага ташлайди, баъзи ўринларда шу мулоҳазаларни ўқувчиларга етказиб берадиган ибратли манзараларни чизсада, аммо характерлар кураши, тўқнашувлар жараёнини табиий мазмундорлиги, сеҳри, жозибаси билан гавдалантириш ишини ниҳоясига етказмайди. Бирқанча ўринларда баёнчиликка йўл қўйилади.

Шунга ўхшаш камчиликлар тўғрисида дадил гапиришни қиссачилигимиз савияси тақозо қилаяпти. Зотан адабиётимизнинг бу жанри кўзга кўринарли муваффақиятларни қўлга киритиб, Бутуниттифоқ миқёсига кўтарилиши учун мавжуд имкониятлардан тўла фойдаланиши зарур. Ўтган йилги қиссачилигимиз фазилатларини қайд этиб, бу борадаги нуқсонларимиз тўғрисида жиддий гапираётганимизнинг бойиси шунда.

Норбой ХУДОЙБЕРГАНОВ,
филология фанлари кандидати.

Бизнинг ахборот

ҚАҲРАМОНЛИК САТРЛАРИ

Севимли ёзувчимиз Назир Сафаров ўзининг ажойиб бадиий асарлари билан кўпчилик китобхонларга яхши таниш. Ёзувчи ижодида Улуғ Ватан уруши ва ҳарбий-ватанпарварлик мавзуси муҳим ўрин тутади.

НАЗИР Сафаров Улуғ Ватан уруши йилларида ҳарбий газеталарда ишлаб, бир қўлда қурол, бир қўлда қалам билан жанг қилганлардан. Адиб ўз бошидан кечирган воқеалар, совет жангчиларининг жасорати ҳақида қатор асарлар ёзган.

Яқинда адиб китобхонларга Улуғ Ватан уруши хотиралари ҳақида «Оловли излар» номли китобини ҳадя этди. Китобдан ўрин олган очеркларда Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари Бойис Эргашев, Нарзи Ражабов, Ғулом Ёқубов, Мамадали Топиболдиев ҳамда довюрак жангчилар Холмат Ражабов, Синдор Хасанов, Деҳқонбой Сариқов, Тўрабой Ортиқов ва бошқаларнинг кўрсатган мардликлари ҳақида ҳикоя қилинади.

Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти чоп этган бу асар китобхонлар жавонидан муносиб ўрин олади, деган ниятдамиз

М. КАРИМОВ.

КУН ТАРТИБИДА КАСБ ТЕМАСИ

Фридрих Энгельс номидаги Тошкент Давлат чет тиллар педагогика институти немис тили факультетининг мажлислар залида ўқитувчилар ва студентларнинг касб танлаш темасига оид йиғилиши бўлиб ўтди.

БУНДА олий ўқув юртида таълим олаётган чет эллик студентлар ҳам иштирок этди. Кун тартибига «Ўқитувчи — шарафли касб эгаси» темаси қўйилди. Йиғилганлар республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи, СССР халқ маорифи аълочиси А. Рустамовнинг шу мавзуда ўқиган лекциясини мароқ билан тинглашди. Биринчи курс талабаларидан М. Абдуқодирова, Л. Муҳамедова, З. Тоскулова ва бошқалар сўзга чиқиб, нега ўқитувчилик касбини танлаганликларини айтиб беришди.

Кеча охирида йиғилишда қатнашган педагогика фанлари кандидати И. Тожиева, филология фанлари кандидати Ҳ. Ғафуровлар студентларнинг саволларига жавоб қайтаришди.

У. ИНОМОВ.

РЕВОЛЮЦИЯГА БАҒИШЛАНАДИ

Ўзбекистон халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги шарафига бағишланган янги экспозициялар намойиш этилмоқда. Суратда: шонли юбилейга бағишлаб очилган «Фан» павильони.

И. Душкин фотоси. (ЎзТАГ).

МЕҲНАТКАШЛАР ОРОМИНИ КЎЗЛАБ

КПСС XXV съезди қарорларида меҳнаткашларнинг ишлаб чиқаришдаги активлигини ошириш билан бирга уларнинг ишдан бўш вақтини мазмунли ўтказиш лозимлиги ҳам алоҳида таъкидлаб ўтилган. Меҳнаткашларнинг дам олишини намунали уюштириш соҳасида областимизда қандай тадбирлар амалга оширилмоқда! Яқинда мухбиримиз шу савол билан область касаба союзлари Советининг раиси А. В. Браиловга мурожаат қилди.

— ЯХШИ кайфият ишга барака келтиради,—деб бошлади ўрток А. В. Браилов. — Кишига ҳамиша тетиклик ва бардамлик бахш этади. Шунинг учун ҳам завод, фабрика, колхоз ва совхоз касаба союз ташкилотлари меҳнаткашларнинг намунали дам олишларини уюштиришга йил сайин катта эътибор бермоқда.

Ўтган йили областимиз ва Тошкент шаҳрида меҳнат қилаётган ишчи ва хизматчиларнинг дам олишларини уюштириш учун 8 миллион сўмдан ортиқ маблағ сарфланди. 125 минг киши меҳнат отпускасини саёҳат, туристик база, санаторий ва профилакторийларда ўтказиб, жонажон коллектив бағрига янги куч, янги ғайрат билан қайтди. Кейинги йилларда Қора денгиз соҳилларида, Болтиқ бўйида, Москва атрофларида янги туристик базалар ташкил қилинди.

Тематик экскурсия ва саёҳатларга ҳам катта аҳамият берилмоқда. Чунки туризмнинг бу формаси йилдан-йилга ривожланиб катта тажриба тўпланмоқда. Жумладан, уруш ва меҳнат ветеранлари қишлоқ хўжалик ва ишлаб чиқариш илғорлари учун ташкил этилган махсус туристик поездлар хизматидан дам олувчилар мамнун бўлишмоқда.

Ленин бўлган ерлар, Закавказье, Болтиқбўйи, Украина бўйлаб янги 60 дан зиёд маршрутлар очилди. Туристлар Волга, Обь, Енисей дарёлари бўйлаб саёҳатга чиқадилар. Бугунги кунда туристик самолётлар Карпат тоғларидан тортиб, Байкал кўли-ю, Тинч океан соҳилларигача етказиб қўймоқда. Бундай туристик маршрутлар яна ҳам кенгаяди. Байкал кўли соҳилларида ҳам янги дам олиш зоналари яратилди. Ҳамшаҳарларимиз туристик йўлланмалар билан мамлакатимизнинг олис бурчакларини кўриб келадилар.

Фақат ишчи ва хизматчиларга эмас, уларнинг фарзандларига ҳам алоҳида ғамхўрлик кўрсатилмоқда. Ўтган йили ишчи-хизматчиларнинг 123 минг фарзанди ёзни пионер лагерларида ўтказди. Бу йил областимизда яна бир неча янги пионер лагерлари ишга туширилади. Ишлаб турган барча пионер лагерлари реконструкция қилиниб, болаларнинг яйраб дам олишлари учун яна қўшимча шароитлар яратилади.

Умуман болаларнинг дам олишларини ташкил қилиш учун давлат социал страхованиеси ва касаба союз бюджетидан 3 миллион 687 минг сўм маблағ ажратилади.

Ўзбекистон қийин эрийдиган ва қаттиқ қотишмали металлар комбинати, область пассажирлар ташиш автотрести, «Ташсантехгазмонтаж» тресті коллективлари яна учта пионер лагерини қуриб битказишни мўлжаллаб турибдилар. Шунингдек Оҳангарон ва Бекобод цемент комбинатлари ҳам янги пионер лагерларини ўғил-қизларга тақдим этишмоқчи.

Пионер ва ўқувчилар билан иш олиб борувчи кадрлар малакасини оширишга ҳам алоҳида эътибор бермоқдамиз. Март-апрель ойларида лагерь бошлиқлари ва пионер вожатийлари учун ўн икки кунлик семинар ўтказилади. Май ойларида эса бевосита лагерларнинг ўзларида отряд бошлиқлари, пионер вожатийларининг ўқуви ташкил қилинади.

— Областимизда дам олишнинг йил сайин янги-янги формалари қарор топаётганлиги кишини қувонтиради.— деди сўзини давом эттириб ўрток А. В. Браилов.—Кейинги пайтларда айниқса туристик сафарларга қизиқувчилар сони анча кенгайди. Ўтган йили салкам 10 минг ишчи ва хизматчи ўз меҳнат отпускасини туристик сафарда ўтказди. Областимиздаги Чимён ва Ширин туристик базалари ҳам ҳар йили кўплаб меҳнаткашларни ўз бағрига олаяпти. Бу базаларда спорт секциялари ишлаб турипти. Бундан буён Чимён дам олиш зонасини янада кенгайтиришга ва кўрсатилаётган хизматни янада яхшилашга қўшимча 6 минг сўм ажратилди.

БИЗНИНГ СУҲБАТ

Ҳозирги пайтда корхоналарнинг аксарияти сўлим оромгоҳларда ўз дам олиш уйларига эгадир. Ташкилотлар ихтиёридаги соғломлаштириш зоналари яна ҳам кенгаймоқда. Ўтган йили бундай соғломлаштириш зоналарида 80 минг меҳнаткаш ҳордиқ чиқарди. Ҳозир биргина Иссиққўлнинг ўзида областимиз корхоналарига қарашли 5 та соғломлаштириш зонаси ишлаб турипти. Бу йил «Ташсельмаш» заводига қарашли яна бир соғломлаштириш зонаси ишга туширилади. Бу ерда бир вақтнинг ўзида 500 киши дам олиши мумкин.

Областимиз тоғ ёнбағрларидаги оромгоҳларда ҳам дам олиш зоналари тобора кенгайиб бормоқда. Чимён, Ангрен, Хумсон атрофидаги гўзал зоналар ишчи хизматчиларни ўз бағрига чорламоқда. Бу жойларда шанба ва якшанба кунларини ҳам мароқли ўтказиш мумкин.

Областимизда хозир 2073 ўринли 26 та санаторий-профилакторийлар ишлаб турипти. Улар область колхозчилари саломатлигини мустаҳкамлаш учун, Тошкент шаҳар олий ўқув юртлари студент ва ўқитувчилари учун, саноат корхоналарининг меҳнаткашлари учун хизмат қилмоқда.

Ўтган йили кўпгина ташкилотлар ўзларининг янги шифохоналарига эга бўлдилар. Тошкент политехника институти, Тошкент Давлат университети, Ангрен керамика комбинати, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг санаторий ва профилакторийлари шулар жумласидандир. Республикада биринчи марта 3-таксомотор парки автотранспорт ишчилари учун санаторийга эга бўлди.

Ана шу даволаш-профилактика муассасаларининг ҳаммаси замонавий медицина асбоб-ускуналари билан жиҳозланган. Тажрибали врачлар, инструктор ва бошқа медицина ходимлари ишчи ва хизматчилар саломатлигини мустаҳкамлашда бор билим ва тажрибаларини сарфламоқдалар.

Бу йилги дам олиш мавсумини яна ҳам кўнгилли ўтказиш юзасидан ҳозирданоқ тайёргарлик ишлари бошлаб юборилган. Туристлар учун янги-янги маршрутлар белгиланяпти. Дам олиш уйлари тартибга келтириляпти, янгиларини қуриш учун эса қўшимча маблағлар ажратилаяпти.

Бу тадбирларнинг ҳаммаси кишилар саломатлигини мустаҳкамлаш, уларнинг иш унумдорлигини ошириш ва кайфиятларини чоғ қилиш йўлида амалга оширилмоқда.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

Спорт

ТОШКЕНТДА ХАЛҚАРО ТУРНИР

Ҳадемай футбол мухлислари пойтахт ва пойтахт области стадионларини тўлдиришади. «Пахтакор» ва «Трактор», Чирчиқдаги «Химик» ва Қуйи Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози стадионларида футбол бўйича ёшлар ўртасида халқаро турнир ўтказилади.

Бу сафарги ёш футболчилар кўригида Болгария, Венгрия, Германия Демократик республикаси, Польша, Финляндия, Чехословакия, СССР биринчи ва иккинчи терма командалари, Украина ва Ўзбекистон командалари иштирок этишади. Ўйинлар 26-февралда бошланади. Командалар аввалига икки группага бўлиниб беллашадилар. Группа ғолиблари ўзаро финалда бош соврин учун учрашишади.

УЧ УЧРАШУВ — УЧ ҒАЛАБА

СССР ва АҚШ боксчилари ўртасида ҳар йили халқаро ўртоқлик учрашувлари ўтказиш анъана бўлиб қолмоқда. Мана 1969 йилдан бери икки мамлакат боксчилари галма-гал сафар қилиб туришади. Совет боксчилари куни кеча АҚШда ўзларининг учинчи учрашувларини ўтказиб, бунда ҳам ғолиб келдилар. Маълумки спортчиларимиз бундан аввал иккита учрашув ўтказиб биринчисида 7:3, иккинчисида эса 6:2 ҳисобда ғалабага эришган эдилар. Висконсин штатидаги Милуоки шаҳрида учинчи беллашувда ҳам ғалаба қозондилар. Бу сафар ўнта учрашувнинг еттитасида совет боксчилари устун келишди. Командамизга К. Ткаченко, В. Рибаков, В. Львов, В. Васильев, В. Савченко, Д. Квачадзе И. Висоцкийлар ғалаба келтиришди. Терма команда сафида республикамиз вакили Феликс Пак ҳам қатнашди.

ОЛИЙ ЛИГАГА ИНТИЛИБ

Бу йил Тошкентнинг «Университет» баскетболчилари олий лигага чиқишни ният қилишган. Баскетболчиларимиз навбатдаги учрашувларни ўтган шанба ва якшанба куни Чирчиқда Олмаотанинг Армия спорт клуби командаси билан ўтказишди. Биринчи куни 97:83 ҳисобида устун келган мезбонлар иккинчи кун ҳам ғалабага эришдилар. Ҳисоб 98:86. Ҳозир «Университет» турнир жадвалининг иккинчи ўрнини эгаллаб турипти. Командамиз навбатдаги учрашувларни 19 ва 20-февралда Ленинградда АСК баскетболчилари билан ўтказади.

ШАШКАЧИЛАР ЧЕМПИОНАТИ

Пойтахтдаги марказий шахмат-шашка клубида халқаро шашка бўйича республика чемпионати давом этмоқда. Беш турдан сўнг Тошкент шаҳар чемпиони Виктор Александров ва самарқандлик спорт мастери Марк Фозиловлар пешқадамлик қилишмоқда.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

УЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

8 ФЕВРАЛЬ СОАТ 19.00 ДА

9, 10 ФЕВРАЛЬ СОАТ 15.00 ВА 19.00 ДА

РЕСПУБЛИКА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИЛҒОРЛАРИНИНГ ҚУРУЛТОЙИГА БАҒИШЛАНАДИ

КАТТА БАЙРАМ КОНЦЕРТЛАРИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, Давлат мукофотининг лауреати

РАЪНОХОН НИЗОМОВА

Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист

ҚҚАССР халқ артисти

ГУЛШОД ОТАБОЕВА

Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар:

ОЛМАХОН ҲАЙИТОВА, ТАВАККАЛ ҚОДИРОВ

Карфагенда бўлиб ўтган VIII Жаҳон фестивалининг лауреати

МАВЛУДА ОЙНАҚУЛОВА

Бутуниттифоқ эстрада артистлари конкурсининг лауреати

КАРИМА УЗОҚОВА

Солистлар: БОБОМУРОД ҲАМДАМОВ, ГУЛЧЕҲРА ИСМОИЛОВА, ДИЛОРОМ ҚАЮМОВА, ҲАВАСХОН ИСКАНДАРОВА, ҲАМРОҚУЛ ОДИЛОВ, САТТОР ИСЛОМОВ, ШЕРҚУЗИ ҒОЗИЕВ, АБДУФАТТОҲ САИДОВ.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ.

Программани — Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ҒУЛОМ ТОЖИАЪЛОЕВ ва УТКИР СИДДИҚОВлар олиб борадилар.

Билетлар концерт зали кассасида соат 14.00 дан сотилади.
КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

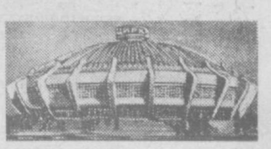

ЯНГИ ПРОГРАММА

«ГРУЗИЯ ЦИРКИ» КОЛЛЕКТИВИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

ГРУЗИЯ ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АРТИСТЛАР:

МИХАИЛ ЛАЛАШВИЛИ, АЛЕКСАНДР МЧЕДЛИШВИЛИ

АДЖАРИЯ АССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АРТИСТ

ЛЮДМИЛА ЛАЛАШВИЛИ

Грузия ССРда хизмат кўрсатган артист ГАМЛЕТ НАТРАШВИЛИ ва комик-пародист БЕСИК КАЛАМАШВИЛИЛАР доимо манежда.

Коллективнинг бадиий раҳбари — Грузия ССРда хизмат кўрсатган артист МИХАИЛ ЛАЛАШВИЛИ.

Томошалар ҳар куни 19.30 да, шанба кунлари — 15.00, 19.30 да, якшанба кунлари — 11.00, 15.00 ва 19.30 да бошланади.

ОЛДИНДАН БИЛЕТ СОТИШ КАССАСИ ИШЛАЙДИ.

Касса 10.00 дан 20.00 гача очиқ.

КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Справкалар олиш учун телефонлар: 44-35-91; 44-39-84.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — **Янгиликлар.** 10.10— Эрталабки гимнастика. 10.30— **Мультфильмлар.** 11.00 — «Бизнинг Пушкин». 12.00 — Концерт. 15.30 — **Кинопрограмма.** 16.25 — «Декабристлар қўзғолони». 17.00 — Биз табиат билан танишамиз. 17.20 — Қишлоқ: ишлар ва муаммолар. 17.50 — **Усмирлар учун музикали кечалар.** 19.00 — **Янгиликлар.** 19.10 — **Усмирлар учун кўрсатувнинг давоми.** 20.25 — **«Сепсиз қиз»** (бадиий фильмнинг 40 йиллигига). 22.00 — **«ВАҚТ».** 22.30 — Концерт. 23.30 — Ҳужжатли фильм. 23.55 — **Янгиликлар.**

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.30 — Болалар учун кўрсатув. 19.05 — **Шоира Раъно Узоқова туғилган куннинг 60 йиллигига.** 19.45 — **Ахборот.** 20.00 — «Беш йилликнинг меҳнат суръати» (репортаж). 20.30 — Концерт. 21.00 — **Ахборот.** 21.20 — Театр афишаси. 22.00 — **«ВАҚТ»** (Москва). 22.30 — **Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети.** 22.50 — **«Кўк дафтар»** (бадиий фильм).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — **Даврон ва унинг дўстлари** (бадиий фильм). 20.25 — **Янгиликлар.** 20.45 — Биология. 21.15 — Назарий механика.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 8|II да **Дилором,** 9|II да **Жизель,** 10|II да **Флория Тоска,** (БССР халқ артисти Зиновий Бабий иштирокида).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 8|II да **Келинлар қўзғолони** (билетлар сотилган), 9|II да **Парвона,** 10|II да **Олтин девор.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 9|II да **Навоий Астрободда,** 10|II да **Кўнгли ёш қариялар.**

Кино

САНЪАТ САРОЙИ — **Эски милтиқ** (катта зал, кундуз ва кечқурун). **Номаълум аёл** (кичик зал, 12, 14.30, 17, 19.30).

Эски милтиқ — «ЧАЙКА», «МОСКВА» (жуфт соатларда), «НУКУС» (тоқ соатларда), «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Бир хушчақчақ дўстим бор — «ДРУЖБА» (15, 16.40, 19, 21.00), «ҚОЗОҒИСТОН», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Юлдуз юқорига тушади — «ЎЗБЕКИСТОН» (11.40, 14, 16.30, 18.40, 21.00), «ДРУЖБА» (11, 12, 14, 17.10, 20.00).

Шайтон қайлиғи — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), ҲАМЗА номли (тоқ соатларда).

Чигал излар — «ҚОЗОҒИСТОН» (тоқ соатларда).

Малиновкада тўй — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Буни биз ўтмаганмиз — «БИЛИМЛАР УЙИ» (13, 15, 17, 19.00).

Подшо Пётр ҳабашни қандай қилиб уйлантиргани ҳақида қисса — «КУКЧА» (тоқ соатларда).

ҚОТИЛЛИКДА АЙБЛАНАДИЛАР

НОТИНЧ КЕЧА

Устма-уст ёққан қор пешиндан сўнг тинди. Ёғингарчилик ҳам бир нави экан, кечга бориб ҳаво чунон совидики, ҳатто иссиқ уйдан ташқарига мўралашга кишининг юраги дов бермайди. Изғиринни айтмайсизми, зумда деразаларга гул солди, кўча-йўлларни ойнадек яхмалакка айлантирди. Бир-икки соат муқаддам кишилар ғала-ғавури авжига чиққан гавжум Кўктерак бозори ҳам сув сепгандек жимиб қолди. Кўчаларда ҳаракат сусайди.

Ўртача тезликда келаётган такси бозорга яқин ерда қайрилиб, Зоғариқ ёқалаб, ғишт заводи томон йўлни давом эттирди. Табиий, машинага ҳеч ким эътибор бермади, ал ҳол ҳаётни машинасиз тасаввур қилиб ҳам бўлмайди. Болалар боғчаси ёнидан бироз ўтиб, ўнгга бурилгач, такси тўхтади.

Кеч кириб қолган, темир-йўлга туташ хонадонларда милт-милт этиб чироқлар ёна бошлади. Пастликдаги мўъжазгина оқ уйдан аёл аллақандай юмуш билан бирров ташқарига чиққан бўлди-ю, саноқли сонияларда эшикнинг қайта «ғийқиллагани» қулоққа чалинди. У рўпарадаги дарахт тагида чироғини милтиллатиб турган машинага ҳатто эътибор ҳам бермади.

Ниҳоят «йўловчилар» таксини тарк этишди. Улар тўртовлон эди. Қори босилмаган ёлғизоёқ йўлкадан кўприк томон жадал юриб, қўни-қўшнилардан бироз чеккада бўлган хонадонга бурилишди. Бегона кишиларнинг шарпасини сезган итлар эринибгина ўз вазифасини адо этишди-да, атрофга яна жимлик чўкди.

— Ҳайрият, эшик очиқ экан, —деди ўрта бўй, хипчадан келган йигит орқасидаги кўланкага,— келишганимиздай иш тутасан Ўткир.— Журъат, бу гап сенга ҳам тегишли, чолни икkалангиз гумдон қиласиз.

— Гапни калта қилсанг бўларди, Оқил. Келишдик-ку, ахир.

Кўланкалар ҳовлидан уйгача масофани жимгина, нафас чиқармай босиб ўтишди. Қачонки шуъла тушиб турган дераза ёнига яқинлашгач, олдиндаги шарпа ортидагиларга ишора қилди ва оҳиста ойнани чертди:

— Хон ака, хов, Хон ака!

— Ким у?— эшитилди ичкаридан.

— Зарур ишим бор-да, ака. Узоқдан келганман.

— Хўп, майли, ҳозир очаман эшикни.

Калитнинг иккинчи буралишини кутиб турган Ўткир шитоб билан тутқичдан тортди. Эшикни очишга мўлжалланган чолнинг қўли муаллақ қолди. У ҳали ўзини ўнглаб олишга улгурмасданоқ бетига тушган кучли зарбдан эсанкираб, ерга юз тубан йиқилди. Назарида аллақандай совуқ панжалар ҳиқилдоғидан олгандек, нафас олиши қийинлашди, кўз ўнги буткул қоронғилашди. Жонҳолатда аллақандай нарсани тишлаб олгандай бўлди-ю ер билан осмон гир айлана бошлади. Чолнинг кўзлари абадий юмилди.

Ғала-ғовурни эшитган Мария «нима гап» дегандай ташқари хонага, эри томон ошиқди. Аммо ошхонадан чиқишга улгурмасданоқ рўпарасида қонсираган кўзларга дуч келди...

Буёғини тажрибали тикувчи Мария Легай яхши эслай олмайди. Қандай хушидан кетди, бемаҳалда тинчлигини бузган босқинчилар неча киши, уларнинг мақсади нима, албатта, булар унга қоронғу эди. Қачонки, бироз ўзига келгач, пайпаслаганча ўрнидан турмоққа уринди. Бўлмади. Қурби етмади. Кўз олди зимзиё, гўё киприклари бир-бирига ёпишиб қолгандек эди. Эмаклаганча туташ уйга судралди. Йўл-йўлакай ерда ётган аллақандай нарсага дуч келди, оҳиста пайпаслаб кўрди, қўлига нимадир ёпишган бўлди, сесканиб кетди. «Наҳотки эрим бўлса» кўнглидан ўтказиб, илдамроқ ҳаракат қилди.

Аёлнинг бармоқлари чолнинг совуб қолган бетида сийпаланаркан, ичидан мунгли нола отилиб чиқди.

— Хонни ўлдиришди,Хонни ўлдиришди... Аёл яна хушидан кетди.

БИР ЖИНОЯТ ИЗИДАН

Тошкент район ички ишлар бўлимига бу мудҳиш хабар тезликда етказилди. Вақт ярим кечага бориб қолган бўлишига қарамай, тажрибали орган хизматчиси, милиция капитани Турсунбой Маҳамаджонов бошлиқ оператив группа тузилди. Унга ёш бўлса ҳам ўз касбининг усталари жиноят-қидирув бўлимининг бош инспектори Ҳожиакбар Чиналиев, Владимир Когай, участка инспектори Сотиболди Мирзаев, эксперт Муроджон Шамсиевлар киритилди.

Оператив группа жиноят содир бўлган жойда қуйидаги манзара устидан чиқди: барча хоналар остин-устин қилинган, кўрпа-тўшаклар титилган, йиртилган. Сандиқдан олиб ташланган қимматбаҳо матолар, парча, атлас сингари газламалар айқаш-уйқаш қилинган. Ҳеч қаёққа қараб бўлмайди, ҳамаёқда қон излари. Ҳатто деворлар-у, идишлар ҳам қон. Уз-ўзидан кўриниб турибдики қотилларни мол-мулк қизиқтирмаган, улар пул ахтаришган. Нафс бандалари ҳатто қилғиликни қилиб, мурда қўлидаги узукни ечиб олишни ҳам унутишмабди.

Албатта, қолдирилган бармоқ излари қотиллар пайига тушиш, жиноятни очиш учун арзигулик дастак бўла олмасди. Буни группанинг барча аъзолари ҳам яхши тушунишарди. Аммо, начора, бошқа илинадиган бирон-бир ашёвий далил йўқ. Ана шундай «уч номаълум сонли тенглама»ни ечиш группа олдидаги вазифа эди.

— «Қон излари,— ўйларди ўзича милиция капитани Турсунбой Маҳамаджонов,— қотиллардан бири у ер—бу ерини шикастлантирган-у, шу зайлда тинтув қилаверган. Бу тажрибасизликми, ёки атайин қилинганми?!»

Шу ўй, шу хаёл группа бошлиғига эртаю-кеч тинчлик бермасди. «Наҳотки Ленин номли колхоз шолипоясида ўн йил муқаддам содир бўлган жиноятга алоқадор бўлса бу қотиллик. Ўшанда ҳам Хон Ен Чун жиноятчилардан бирининг бармоғини тишлаб олган ва шу йўсинда иш очилиб, туновчилар қўлга олинган эди...»

Ҳа, гумонлар, тахминлар беҳисоб бўлса-да, ҳатто ҳали калаванинг учи ҳам топилмаган эди. Лекин вақт кутиб турмайди. Фурсатни қўлдан бой бермаслик лозим. Акс ҳолда газандалар ёғингарчиликдан фойдаланиб, изни буткул йўқотишлари мумкин.

Группа бошлиғининг фикрига район ички ишлар бўлимининг бошлиғи Тоҳир Маҳкамов ҳам қўшилди.

— Ҳа, эсимда шолипоядаги жиноят, ҳар иккаласи ўртасида қандайдир ўхшашлик бор. Ҳозир Хонни ўлдига чиқариб ташлаб кетган газандалар Самарқандда сўнгги қамоқ муддатини ўташаяпти. Наҳотки улар қамоқдан қочиб, яна шу ишга қўл уришган бўлса...

— Оқ йўл, Турсунбой ака,— эшиккача кузатиб қўйди Маҳкамов оператив группа бошлиғини.— Ишингиз ўнгидан келсин....

[Давоми бор].

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»). Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и областного Совета депутатов трудящихся

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ТЕЛЕФОНЛАР коммутатор — 330249 дан 330258 гача, Эълонлар — 338142.

Р—03172. Ўзбекистон Компартиясининг Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, № 26. Индекс 64583. Г. 1559.